IOANA BRADEA

ÎNALT ESTE NUMELE TĂU

HUMANITAS

Foto: Cristian Suciu @ Scenica

Ioana Bradea s-a născut pe 19 octombrie 1975 la Bistrița. *Înalt este numele tău* este al treilea roman al ei. A debutat în 2004 cu romanul *Băgău* (Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din România), căruia i-a urmat, după șase ani, romanul *Scotch* (2010).

Pornind de la istoria și legendele medievale ale orașului său natal, Bistrița, Ioana Bradea reconstruiește o poveste spectaculoasă, depănată pe rând de locuitorii acestei cetăți „uitate de rege și sfinți": un preot și notar care consemnează în cronica sa zbuciumatele zile din preajma condamnării la moarte a fostului jude al orașului, rebela Margareta – fiica noului jude, care încalcă normele vremii și ale familiei sale pentru a-și găsi ursitul –, un arhitect italian însărcinat cu renovarea catedralei, vegheați, cu toții, de privirea unui enigmatic călugăr străin.

Înalt este numele tău este, poate, acea carte despre care autoarea spunea cândva că nu va reuși niciodată s-o scrie, „o carte doar pentru Dumnezeu, o carte care să-l ajungă, să-l îndoaie, să-l mute din loc ca pe munții din bobul de credință".

„Mai ștergi cu pana câte un cuvânt nepotrivit sau, enervat deodată, mototolești foaia cumpărată pe bani grei de negustorii tăi tocmai din târgurile venețiene și o arunci cât colo și te întinzi spre altă coală, pe care te străduiești din nou să aranjezi istoria cum se cuvine, să așterni aici toate faptele cetății – uneori sângeroase, păcătoase ori nerușinate, alteori glorioase și pline de surprize, uneori preschimbate în incredibile fapte de arme înălțate spre slava lui Dumnezeu, alteori pătate de impostori, curve și soldați idioți – oricum or fi fost, este destinul tău să ilustrezi, poate chiar să îndrepți și, în cele din urmă, să faurești respirația atât de zbuciumată a cetății."

"INALT ESTE NUMELE TA
"U"
9789735056780
"19.01 LEI/BUC"

ISBN 978-973-50-5678-0
9 789735 056780

Ilustrația copertei: *Poarta Spitalului, Bistrița*, desen realizat de Miron Alexandru David, 6 ani, în cadrul atelierului de pictură al Clubului Scenica, Bistrița.

Ioana Bradea s-a născut pe 19 octombrie 1975 la Bistrița. A studiat vioara, timp de opt ani, la Liceul de Muzică „Tudor Jarda“, și apoi limbi străine la Colegiul Național „Liviu Rebreanu“ din Bistrița și la Universitatea din București (Secția portugheză–franceză). A publicat până acum două romane: *Băgău* (Editura Est, 2004), care a primit Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din România, și *Scotch* (Editura Polirom, 2010). A muncit în București, într-o piață și apoi la o revistă de scurtă durată, în Bistrița, prin fabrici și uzine, ca translator, la un post de radio și la o cafenea proprie etc. În prezent este căsătorită, are trei copii și trăiește la Bistrița, unde lucrează la un cotidian online.

IOANA BRADEA

ÎNALT ESTE NUMELE TĂU

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactori: George Şerban, Marieva Ionescu
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Radu Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Real

© HUMANITAS, 2017

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Bradea, Ioana
Înalt este numele tău / Ioana Bradea. –
Bucureşti: Humanitas, 2017
ISBN 978-973-50-5678-0
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021 408 83 50, fax 021 408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

ÎNTR-O NOAPTE, INTRĂ ÎN LOCUINŢA JUDELUI Thomas Werner un ungur cu un singur ochi şi îl tăie cu sabia şi îi spintecă un picior.

Nenorocitul a fost prins fofilându-se pe lângă Poarta Broaştelor, tot încercând să fugă din cetate.

A fost executat a doua zi în Marktplaz, prin decapitare.

Se întâmpla, pesemne, în seara aceea de mare spaimă când Margareta Werner, fiica judelui, ieşea din casă pentru ultima oară singură şi neînsoţită, pentru a-şi plimba privirile de diavoliţă prin târg, îmbrăcată în rochie de catifea neagră, cu părul despletit şi scurs pe umeri dar ascuns sub glugă, traversând mulţimea împuţită a ţăranilor veniţi din toate colţurile districtului cu marfă de vânzare sau cu ochi bolnavi de curiozitate, gata să înfulece încă o execuţie în piaţa centrală, gata să-l linşeze din

priviri pe netrebnicul tâlhar ungur, așteptând înfrigurați, înghesuiți unul într-altul și totuși ferindu-se brusc și făcându-i loc Margaretei să treacă printre ei ca o nălucă – parcă plutind pe deasupra pământului bătătorit de tălpile desculțe și mizerabile, parcă alunecând nefiresc pe străduțele care se întunecau treptat, cotind brusc de pe Holzgasse în Durchgang, în întunecimile pasajului, și văzându-l, ba chiar pândindu-l poate, de departe, pe nevolnicul de Sebastian, neumblat pe la femei, necopt încă la minte și neștiutor într-ale celor lumești, împiedicat sau prăvălit nu se știe cum dracu' de-a latul pasajului, privind încremenit ca un bou nătâng cum se apropia drăceasca arătare, devenind tot mai înaltă, mai subțire și năucitoare cu tot cu mantia aia care-i acoperea, slavă Domnului, coapsele și toate celelalte spurcăciuni. Poate că surâdea ca o pisică idioată în călduri, căci altfel cum să fi îndrăznit o muiere ca toate celelalte, în fapt, care trebuie să stea cu umilință și supunere îndărătul omului și stăpânului ei fără să ridice măcar privirea, fără să crâcnească – cum să fi îndrăznit să-i întindă mâna, ca pentru a-l ajuta să se ridice de jos?!

Era deja aproape întuneric, paznicii din turnuri nu aprinseseră încă felinarele în cetate, dar ai fi putut să juri că atunci când i-a întins mâna nevolnicului să se agațe de ea – în fapt, și-a aplecat ușor genunchii, și-a dezvelit trupul din mantie, nenorocita, și-a aplecat spinarea și cu degetele ei slabe, poate catifelate sau moi, i-a cotrobăit fără milă dincolo de prohab și într-o clipită, înainte ca idiotul de Sebastian să apuce să acționeze ca un brav căpitan de oaste ce era, înainte să apuce să-i trăsnească o palmă și s-o azvârle cât colo ca pe o spurcăciune, degetele ei slabe, poate catifelate sau moi, și-au făcut loc și s-au strecurat între părțile lui dosnice, iar ea, dezvelindu-și cu totul coapsele și faldurile rochiei, s-a înfipt într-însul cu mare nerușinare.

Singură și-a făcut loc, cu nemaipomenită insolență, și l-a potrivit pe nevolnicul căpitan între pulpele ei fierbinți și păcătoase, ca pe un știulete a alunecat în sinea lui, ai fi putut să juri, de nenumărate ori izbindu-l în moalele capului cu spurcăciunile ei de femeie închisă într-o mănăstire și întoarsă acasă de câteva săptămâni ca să facă prăpăd printre tinerii cetății.

L-a violat cu totul curva dracului, sub privirile tale învolburate, întunecate de noapte, poate neclare sau improbabile – totuși întrezărind-o cum se desprinde ușor și cum îi linge cu poale de rochie prăfuită picioarele și se furișează ca un hoț, aruncând înainte o privire nesimțitoare și trufașă care străpunge aerul uscat până la tine, în celălalt capăt de pasaj pândind ascuns, cu cizmele alunecând brusc,

parcă și ele tulburate, între pietrele gangului, într-o băltoacă.

Câteva clipe să fi durat poate toată întâmplarea, dacă o fi fost aievea, căci dacă nu, o asemenea rușine nu poate să apară totuși în istoria cetății, la care muncești cu stăruință și îndârjire de șase ani de zile deja, tot adunând informații și frânturi de povești, punându-le cap la cap și caligrafiindu-le rar pe foi, cu cerneală scumpă.

Mai ștergi cu pana câte un cuvânt nepotrivit sau, enervat deodată, mototolești foaia cumpărată pe bani grei de negustorii tăi tocmai din târgurile venețiene și o arunci cât colo și te întinzi spre altă coală, pe care te străduiești din nou să aranjezi istoria cum se cuvine, să așterni aici toate faptele cetății – uneori sângeroase, păcătoase ori nerușinate, alteori glorioase și pline de surprize, uneori preschimbate în incredibile fapte de arme înălțate spre slava lui Dumnezeu, alteori pătate de impostori, curve și soldați idioți – oricum or fi fost, este destinul tău să ilustrezi, poate chiar să îndrepți și, în cele din urmă, să făurești respirația atât de zbuciumată a cetății ce-i învăluie între mrejele ei de păianjen chiar și pe descreierații ăștia care admiră înspăimântați, la câțiva pași de tine, cum taie gâdele căpățâna ungurului cu un singur ochi, care răcnește ca un disperat implorându-și iertarea imposibilă, iar teama și groaza din ochii lui

sunt suficiente și atât de aproape de disperare, ele în sinea lor, încât pricepi că a ajuns la pedeapsa purgatoriului și că asta nu are nici o legătură cu mulțimea de oameni în delir care urlă vrând să-i vadă odată capul retezat de paloșul uriaș al călăului cu fața acoperită, să-l audă rostogolindu-se și alunecând cu foșnete seci în coșul de la marginea scenei înălțate special pentru execuția netrebnicului care a îndrăznit să intre în casa judelui Thomas Werner, să-l taie cu sabia și să-i spintece un picior.

Și degeaba au încercat oamenii care locuiesc în preajmă să acopere noroiul din pasaj cu bucăți de piatră lată: întunericul sau poate doar năluca aceea spurcată din Durchgang ți-a încâlcit gândurile într-atât, încât aproape fără să-ți dai seama cizmele ți-au alunecat în apa murdară și zac acum până la glezne în glod, iar pentru o clipă plină de nervi le privești și îți închipui cum vor fi curățate și frecate cel puțin o jumătate de ceas, de îndată ce ajungi acasă, după încă o zi istovitoare care se încheie cu anumite remușcări, căci l-ai pândit din nou, preț de vreo oră, ascuns în mulțimea pestriță, aproape de Durchgang, pe Andreas Beuchel savurându-și cafeaua în balconul casei sale, după prânz, ridicându-și pantalonii de catifea și așezându-se pe pragul de piatră al balconului – imediat își va sprijini coatele pe genunchi, va trage în piept de câteva ori fuioare

răcoroase din aerul zilei de martie, va apuca măsuța mică de lemn, și-o va apropia de genunchi, iar slujnica va apărea îndată cu ibricul de cafea neagră și aburindă.

Atunci când clopotul din turnul bisericii bate tărăgănat, ca într-o duminică oarecare, orele patru, acoperind în sfârșit vocile de meșteri bolovănoși și prăfuiți care robotesc pe schele, Andreas Beuchel își înalță și el ochii, își răsucește cu degete iuți grămăjoara de tutun, o îndeasă în pipă și urmărește cu priviri leneșe cum se bat ultimele cuie în eșafodul pe care va fi decapitat, peste doar câteva ore, ungurul cu un singur ochi care a îndrăznit să despice cu o sabie piciorul mult-iubitului jude Thomas Werner.

Iar când ajunge cu gândul la judele cetății, poate că Andreas Beuchel visează iar ca prostul, cu ochii deschiși, cum într-o zi sau două va merge alături de fiul său, Sebastian, s-o pețească pe fiica judelui sau dimpotrivă, poate nu se gândește decât la seara în care se vor întâlni cei doi tineri moștenitori ai unor averi suspect de rapid adunate, după cum șușotește lumea pe la colțuri, bârfind pe seama celor două căsătorii ale sale, din interes aranjate și apoi desfăcute cu grijă de părinții lui hulpavi. Dar tinerele vlăstare, nepăsătoare și disprețuind toate bârfele din cetate, se vor cântări din ochi și se vor sorbi din priviri, pentru a fi în cele din urmă de acord că s-a făcut cea

mai bună alegere posibilă atunci când s-a decis unirea destinelor lor într-o ceremonie nupțială.

Iar norul albicios de fum care iese în rotocoale din pipa de lemn lucios, norul care îi ferește o jumătate de obraz, luminându-i celălalt obraz întors, nu știe și nici nu poate să-l avertizeze asupra nenorocirii care i se va întâmpla și lui în curând – căci deocamdată slujitoarea, ca într-o duminică oarecare, îi aduce pe tavă, alături de cafeaua aburindă, un răvaș semnat și parafat de însuși domnitorul Petru Rareș, care îl anunță că va ajunge curând la porțile cetății, însoțit, evident, de câteva sute de soldați, căci nu se cade ca un bărbat de rangul lui să călătorească prin regat fără escortă sau neînsoțit, și că poftește să-l întâlnească negreșit ca să schimbe două-trei vorbe, ca doi vechi prieteni care nu s-au văzut de atâta amar de vreme.

Și degeaba s-a căznit Martha, nevasta lui Beuchel, a treia la număr și ultima, poate și cea mai isteață și lacomă dintre toate, să-i răzgândească mintea și să-l întoarcă din drum, încercând să suspine ademenitor că poate domnul vine încoace cu gânduri negre de cucerit cetatea și că judele și toți ceilalți consilieri nu vor vedea cu ochi buni întâlnirea cu el, degeaba.

I-a răspuns probabil Andreas Beuchel că Domnia Sa nu mai are ce să cucerească, fiindcă a primit deja întreg districtul cadou de la principele ungur Ioan

Zápolya, prin urmare, în cel mai nefericit caz pentru noi toți, Domnia Sa ar putea să aibă de gând să ceară biruri mai mari – ceea ce nu contravine întru totul rangului său și nici nu ar trebui să împiedice o simplă și îndelung așteptată întrevedere a doi vechi prieteni care nu s-au văzut de atâta amar de vreme.

Însă chiar și așa dacă ar sta lucrurile, tot nu ar fi potrivit să fii văzut alături de Domnia Sa, până când nu se limpezește totul și până când cetatea nu îi recunoaște suveranitatea, dar parcă orbit de o putere aflată mai presus de sine și de noi toți, Andreas Beuchel și-a înștiințat nevasta că iese din cetate și merge să-și vadă prietenul ajuns stăpân peste aceste meleaguri.

Însă înainte va trece negreșit, chiar mâine dimineață, împreună cu Sebastian, pe la judele Thomas Werner, pentru a cere mâna Margaretei și pentru a-l înștiința apoi și de apropiata vizită a noului domn – fără să bănuiască defel că întâlnirea cu Thomas Werner avea să se sfârșească dezastruos și că tocmai acel răvaș de la viitorul stăpân al cetății avea să-i curme viața și destinul la nici 50 de ani. Și că, până la sfârșitul anului, va fi el însuși târât fără milă pe eșafod, ca tâlharul din această seară, pentru a fi decapitat – din pricina unei neînțelegeri poate, sau chiar din pricina unui nepermis act de trădare, așa cum a susținut cu încrâncenare judele Thomas Werner, cu

ochii sclipind a ură și neînțeleasă vrăjmășie, în fața lui Andreas Beuchel însuși și a celor doisprezece consilieri printre care te aflai și tu, tremurând învolburat de urletele celor doi nobili, fiecare susținând un adevăr aparte, fiecare răcnind ca să-și apere partea lui de poveste – în timp ce mâinile tale îngrijite, de om care toată viața a ținut doar penița între degete, consemnează repezit în catastif toată această întâmplare a clipei, toată această răvășire de gesturi, simțind că sunt momente istorice cum puține se oferă în viața unui scribălău al cetății, cum ești și tu, la o adică – momente în care respirația cetății se zbate ca o pasăre măruntă, sfârtecată, în agonie, chiar sub ochii tăi înspăimântați, și pe care le scrijelești chiar acum, pe coala albă de hârtie, căci este totodată și istoria unui mare om care își află azi destinul în mâinile voastre de consilieri înțepeniți în mantii scrobite, neavând habar cum ar fi mai corect sau ce poate fi adevărat în toată această întâmplare – care îți permite să faci la repezeală calcule și să le promiți consilierilor 500 de florini pentru casa lui Andreas Beuchel, dacă tot i-au retezat capul pedepsindu-l pentru înaltă trădare sau ce-o fi fost aia.

Căci ar fi păcat să se piardă o asemenea minunată construcție sau să fie lăsată pe mâinile nevestei lui Beuchel, a treia la număr și ultima, plină de furie acum, pusă pe răzbunare, acră și lacomă – ca și proasta

de nevastă-ta, care îndrăznește să suspine că este un preț uriaș pentru o asemenea clădire bântuită deja de fantome și nebănuite amenințări și că mai bine dădea sutele de florini pentru fundația studenților săraci, începută de Michael Fleicher. Destul a fost atunci să-i arunci o privire încrâncenată și s-o trimiți să vadă în sărăcie de slugile de la bucătărie, nu cumva să se ardă cina, că doar ce dracu' să știe o simplă muiere despre patima ascunsă și devoratoare cu care ai râvnit casa asta de ani de zile.

Așa a vrut Dumnezeu, în mărinimia Lui nesfârșită și neînțeleasă, să ai tu banii necesari ca să răscumperi casa lui Beuchel de la Thomas Werner și să fie de acum a ta, după ce ani de zile ai privit-o din Durchgang râvnind la ea ca la o ibovnică interzisă – mâine, poimâine urmează să sosească și ultimele carpete comandate tocmai din îndepărtata Asie, în cel mult o săptămână vor fi gata aranjate și fixate în cuie mici pe pereți, în timp ce patul și dulapurile cu haine sunt gata instalate, iar biroul uriaș, lăcuit, acoperit de manuscrise, cărți și alte instrumente necesare unui Stadtschreiber cum ești și tu așteaptă în tăcere, fără inutile reproșuri, să duci la bun sfârșit istoria cetății la care muncești cu stăruință și îndârjire de șase ani de zile deja, tot adunând frânturi de povești și tot încercând să dai la o parte sau măcar pentru o vreme să uiți de nevolniciile fraților călugări

din jur, care au decăzut în ultimul hal și care au fost convocați zilele trecute la o adunare de taină în biserica din Münzdorf, cu puține zile înainte de Crăciun, unde mai întâi vor fi aspru mustrați pentru că a ajuns la urechile Preasfinției Sale episcopul, prezent aici de față, că în cetate s-au petrecut nepermise păruieli și certuri între confrați care au adus grave jigniri altor frați călugări, la colț de stradă sau la felurite întruniri la care s-au nimerit să meargă mai mulți împreună.

Carevasăzică, dacă vor mai fi surprinși de acum înainte rostind cuvinte nedemne sau injurioase sau ofensatoare unui confrate, să fie aspru pedepsiți a plăti 3 florini de argint. Iar cel care nu va vrea să plătească și să se pocăiască totodată, să fie scos cu totul din viața clericală, căci nu o merită defel. Și nu poate fi vorba aici doar de o pocăință lăuntrică, fiindcă nu există pocăință interioară care să nu se reverse și în afară prin felurite umiliri ale trupului. Așadar, se vor izbi cu biciul peste spatele gol, în văzul lumii, preț de un ceas întreg – toți cei care nu vor respecta toate acestea.

Li s-a adus la cunoștință, totodată, că principele poftește din partea cetății două sute de cai și de căruțe și că preoții trebuie de asemenea să le vorbească enoriașilor și să-i convingă să dea și ei câte un cal sau, dacă nu au căruță de dăruit, măcar lemne să

găsească pe-acasă și să le aducă negreșit la biserică, pentru că meșterii dulgheri ai cetății se vor ocupa ei mai departe să construiască repejor toate cele trebuincioase principelui, fără a cere plată nici un florin pentru asta, desigur, căci toate fac parte din datoria lor de meșteri aflați în slujba cetății și a principelui.

Și iar începe să se tânguie preotul Andreas Körner că pentru prima dată sunt obligați bieții preoți, și așa apăsați de obligații și greutăți, să facă așa cum or ști mai bine și să ceară enoriașilor căruțe și cai pentru expediții de război, ceea ce se află în limpede contradicție cu misiunea lor preoțească.

Dar i se îndeasă vorba înapoi pe gât, căci atâta supărare nici măcar nu-și are rostul – să-și îndrepte gândurile mai degrabă spre altceva, cum ar fi, de pildă, faptul că a trecut la cele veșnice preotul orașului, Johann Teutsch, un dușman al Reformei, și că urmaș al său a fost numit deja preotul din Träppen, Michael Fleischer, care îmbrățișează cu dragă inimă noua învățătură ce a prins deja rădăcini în Hermannstadt și în Kronstadt și care firesc ar fi să se împrăștie odată și în cetatea noastră binecuvântată! Cuvine-se cu adevărat, așadar, ca în bisericile de pe întreg cuprinsul districtului să fie îndepărtate toate icoanele sfinte, precum și altarele secundare. Și să rămână numai altarul cel mare, căci adevărata și singura comoară a Bisericii voastre trebuie să fie Sfânta

Evanghelie a slavei și harului lui Dumnezeu – iar aici cuvintele se înflăcărează peste măsură, ca și obrajii tăi, căci aproape toți preoții și călugării te privesc cu un fel de spaimă și treptată înțelegere și, într-un final, chiar cu acceptare, poate și pentru că au aflat deja că ți s-a încredințat sfânta misiune de a aduna aceste false comori de pretutindeni, pentru a le pune în folosul cetății sau chiar pentru a le dărui celor sărmani, dacă toată lumea cade la învoială.

Însă doar Michael Fleicher înțelege și încuviințează, nu este nimeni altcineva de acord cu o asemenea grozăvie, iar Andreas Körner sare din nou de la locul său, înfierbântat și îngrozit că sărmanii care vor primi asemenea daruri și icoane și tablouri scumpe ar fi în stare să le arunce pe foc, să-și încălzească odăile, fapt care – și fără să se fi petrecut încă aievea – umple de lacrimi ochii preoților, astfel încât, fără grabă și cât se poate de apăsat, încerci la rândul tău să explici că adevăratele comori sunt chiar sau doar cheile Bisericii dăruite lor, tuturor, de însuși Isus Cristos și copleșitoarea Sa moarte pe cruce – dar nici aceste vorbe nu pătrund prea adânc în sufletul înaltelor fețe bisericești, care se pornesc să murmure și să zumzăie bombănind că nu, asta nu, iar atunci, din fericire, salvator se ridică episcopul din jilțul în care a tăcut până acum și le amintește călugărilor și preoților, în cel mai potrivit moment, că peste cetate, chiar zilele trecute, s-a abătut o ploaie

de pucioasă și că a doua zi, foarte aproape de prânz, cerul a fost brăzdat de numeroase stele – temei pentru care oricine se poate întreba ce semn a dorit Domnul Dumnezeul nostru să ne trimită, ce mesaj avem a înțelege din toată această întâmplare a clipei și răvășire a minții și naturii, și ce legătură să existe cu Sfânta noastră Trinitate?

Și domolind astfel înfierbântarea confraților săi, care acum murmură și șușotesc între ei, tulburați de cereasca întâmplare, nu uită episcopul, în marea sa generozitate, să-ți promită în șoaptă că pentru meritele și grija ta de a pune în practică așa cum se cuvine învățăturile fratelui nostru Martin Luther vei fi numit desigur preot în Lachenz și, în mai multe rânduri, decan al capelei din cetate, iar când degetele tale mângâie drăgăstos foile împrăștiate pe birou sau penele ascuțite și pregătite de scris, călimara cu cerneală neagră, adusă tocmai din Italia de fratele tău, și scrisorile domnitorilor din Moldova, înțelegi că sunt, cu adevărat, vremuri de glorie, vremuri de mari și răscolitoare taine pe care doar tu poți să le mai deslușești.

Îți imaginezi că de mâine te vei putea apuca de treabă – mâine vei pune să fie adus și cufărul în care ai adunat cele mai importante documente și hârtii vechi și scrisori, cum este cea semnată de domnul Moldovei, care are trebuință repede-repede de o mână

de meșteri țiglari pricepuți să-i acopere Mănăstirea Slatina și s-o ferească astfel de urgiile naturii, sau scrisoarea celuilalt domnitor, care îi scrie judelui că știind noi de multă vreme prieteșugul dumilevoastre și aducându-ne aminte cum, până acum, de câte treabe ale noastre am pohtit, nici de unele nu ne-ați frântu voia și v-ați aflat cu prieteșug bun și cu slujbă după pohta noastră, și având prilejul de a face niște case de piatră aicea la Suceava, și neaflând meșteri buni la noi în țară ca să poată lucra bine la uși și la ferestre și la bolte, cum știm că lucrează meșterii dumilevoastre, pohtim să faceți bine și să ne dați o mână de ajutor și cu aiastă treabă.

Să trimită așadar doi meșteri pietrari, să le arate și cestor meșteri ce sunt aicea, să fie de învățătură și olarilor, să știe apoi să facă și ei neşte cărămidă cum se cade, iar pentru a răspunde potrivit domnitorului va trebui să vorbești din nou cu meșterul arhitect Petrus da Lugano, italianul care dirijează reconstrucția și renovarea catedralei cu mintea aia încâlcită și ochi verzui – să le dea permisiune meșterilor să lipsească o vreme.

Așa că faci câțiva pași spre balcon și deschizi cu grijă ușa mică de lemn și pășești în afară pentru a mătura cu priviri hămesite prin Marktplatz, de la un capăt la altul, întrebându-te ce cuvinte mieroase va trebui să folosești în fața ursuzului arhitect, căci

știi prea bine că nu va fi singura rugăminte de acest fel, în curând va sosi și misiva unui alt domn care pohtește de asemenea șase sau șapte meșteri pricepuți ca să-i facă două mii de lănci ușoare pentru armata lui Husein pașa, care freamătă la hotarele țării și care doar așa îi va lăsa în tihnă și pace poporul – dacă primește cele două mii de lănci.

Și cu brațele sprijinite de balustrada care lasă urme roșietice în pielița coatelor tale, înadins apăsate cam tare asupra pietrei masive, îți închipui poate clipa de grație în care regele Matei Corvin, la cererea consilierilor Jacob Kretschmor și Georg Anhen și pentru serviciile lor credincioase, a fost de acord să se dărâme Cetatea Corvineștilor din Dealul Târgului și din pietrele ei să se întărească primul brâu de zid zdravăn în jurul cetății, care a fost sfârșit de meșteri abia după o istovitoare muncă de douăzeci de ani ce păreau că nu se mai termină și că se lungesc prea mult pentru răbdarea șubrezită a tuturor. Dar cu ajutorul bunului Dumnezeu s-au terminat, căci așa spune Domnul – veți scoate apă cu veselie din izvoarele mântuirii și veți zice în ziua aceea: Lăudați pe Domnul și dați de știre că înalt este numele lui și cântați în strune pe Domnul, căci El a făcut fapte strălucite precum această cetate împrejmuită de ziduri groase, prea greu de spart sau de pătruns pentru dușmani, cu trei porți mari și turnuri impunătoare în Ungargasse, unde se păstrează munițiile și praful de pușcă, în Spitalgasse și în Holzgasse, pe care trebuie să le apere și să le îngrijească meșterii cizmari, cojocari și tăbăcari, deocamdată printre cei mai avuți și mai prețuiți în cetate, dar și mai viteji și în stare să apere cele trei porți până la ultima suflare, la o adică.

Și privind din balcon cum se tulbură Poarta Lemnelor într-o siluetă mișcătoare, gata să se topească în văzduh, îți închipui că ai putea să îndrăznești să-l rogi odată pe meșterul arhitect să-ți deseneze, pe o coală de hârtie mare, când o avea el răgazul, întreaga cetate – să apară acolo și porțile și casele și Marktplatz și turnul bisericii pe care se chinuie arhitectul să-l înalțe spre slava lui Dumnezeu și pe care îl absoarbe, poate, în vise tulburi sau înfricoșătoare, dacă ar fi să-i cântărești, fără să judeci pripit, orbitele lui adâncite și secătuite de somn atunci când te privesc verzui și năprasnic, fără să-ți acorde nici o șansă – așa că te lași păgubaș, căci sunt treburi mai importante în destinul tău de Stadtschreiber decât un nenorocit desen de cetate, mai ales că, după o scurtă boală, moare la Viena regele Matei Corvin și se stinge odată cu el și epoca de glorie și strălucire, după care vor urma 36 de ani în care țara va fi împinsă, treptat, spre răspântia prăbușirii, mai ales când cetatea și întreg districtul sunt încercate de numeroase și devastatoare incendii.

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREȘTI

Dar încă mai mare nenorocire lovi cetatea și întreg districtul chiar în preajma Paștilor, când s-a rupt cerul în două, iar năvălirea de ape care s-a revărsat atunci avea să prefacă toată valea într-un lac în care s-au înecat multe suflete și multe dintre podurile și casele construite din lemn aproape de porțile cetății au pierit cu totul. Iar la aceste nenorociri s-au adăugat și altele – căci turcii au năvălit din nou în tot ținutul, astfel încât principele a cerut biruri și mai mari și într-un singur an, spre exemplu, cetatea fu obligată să plătească pentru război 2000 de florini de aur, iar când, pe 13 martie, Vladislav, urmașul regelui Matei Corvin, muri și dânsul, finanțele țării erau atât de sleite, încât cel care a urmat pe tron găsi țara într-o totală desmembrare.

Cu siguranță fi-vor toate acestea pomenite și cinstite cum se cuvine peste veacuri, între locuitorii acestei cetăți uitate de rege și sfinți, iar istoria care te va face nemuritor, istoria la care muncești de șase ani deja, fi-va de asemenea povestită tuturor spre slava lui Dumnezeu, care i-a croit după chipul și asemănarea Sa pe cei care locuiesc înăuntrul cetății. Și într-o doară mângâi cu degetele pervazul ferestrei din lemn de fag, închis la culoare, șlefuit și lăcuit cu grijă de mari meșteri ai cetății, și întinzi brațul ca să deschizi fereastra din mijlocul odăii – aici a locuit în ultimii zece ani fostul jude, Andreas

Beuchel, aici o fi răcnit la prietenul lui din copilărie, poate chiar în fața acestei ferestre au început marea sfadă care i-a dezbinat pentru totdeauna, care a surpat în câteva momente tot ce au construit ei într-o viață. Din pricina unor odrasle nevolnice și-au sfârtecat hainele, s-au pălmuit, și-au cărat pumni cu nemiluita – sau cel puțin așa au istorisit slugile lui Beuchel, înainte de procesul improvizat de Werner, în fața Consiliului.

Duse sunt însă toate pe apa sâmbetei, de câteva zile casa îți aparține, însuși judele Thomas Werner a semnat actul de proprietate și a promis, în fața tuturor celor din Consiliu, că, dacă rudele răposatului Beuchel au de gând să înceapă proces pentru recuperarea clădirii, orașul va suporta toate cheltuielile. Iar consilierii au acceptat cu toții, convinși că îngrozitoarea execuție a lui Beuchel în piața publică i-a îndepărtat pe veci pe toți urmașii săi din cetate.

Însă nici până în ziua de azi nu s-a putut afla dacă Beuchel nu a fost cumva doar victima unei judecăți greșite, dacă nu cumva i s-a tăiat căpățâna pe nedrept, și cu mâinile sprijinite de pervazul ferestrei te gândești la cei care te-au făcut puternic și la cei care te-au umilit, îți amintești de părinții tăi morți atât de devreme, și, dacă rămâne timp, gândurile îți zboară către prietenii lăsați în urmă – nu mai povestiți acum ca odinioară, nu vă mai întâlniți,

nu vă mai împărtășiți taine sau mistere care trebuie ascunse de urechile altora, iar când privești în jur ochii tăi nu sclipesc ca ai sărmanului Beuchel pe când își sorbea cafeaua aburindă pe balcon, mândru de casa lui, casa pe care ai visat-o ani de zile, casa la care ai râvnit atât de mult, pierdut în mulțime, și pe care ai cumpărat-o ca pe o sclavă cu 500 de florini, dar care, precum o slugă proastă, nu poate să țină loc iubitei – și te întrebi de ce naiba te simți totuși străin aici sau cum se face că pereții ăștia nenorociți de piatră rece nu-ți dăruiesc nici un strop din puterea lor tocmai ție, care ai construit ditamai istoria cetății din pergamente vechi, testamente și scrisori sau din ce ți-au șoptit slugile plătite cu bani grei și trase de limbă suficient de elegant încât să nu suspecteze nefireasca ta curiozitate în legătură cu o misterioasă dimineață în care Thomas Werner l-a primit mirat pe Andreas Beuchel în odaia de oaspeți – într-o vreme în care încă obișnuiau să pună la cale treburile cetății, să discute îndelung despre soarta districtului, așteptând să apară Margareta, în timp ce Sebastian privea absent și neliniștit pe fereastră, întrebându-se cum e posibil să întârzie un sfert de ceas tocmai acum și plănuind cum o va pocni preventiv după ce-i va deveni soție, pentru că asemenea întârzieri sunt absolut nepermise pentru o femeie, dovadă și rușinea tatălui ei, care a sfredelit-o cu o privire plină

deja de amenințări când ea a intrat surâzătoare și senină, când Sebastian a înghețat privind-o din colțul său umbrit și recunoscând în ea, foarte probabil, făptura care, acum câteva seri, în Durchgang, s-a înfipt într-însul cu mare nerușinare și nemaipomenită insolență, cu pulpele ei fierbinți și privirile trufașe.

Femeie, iată-l pe omul tău – l-ar fi auzit slugile de dincolo de ușă pe judele Thomas Werner făcând prezentările. Nu, nu cred că este el – s-a auzit însă vocea ei cristalină, nici prea puternică dar nici șovăitoare, iar tăcerea groasă a coborât peste cei trei bărbați care, fără îndoială, s-au albit la față, pe când cele două slugi au început să frece înfiorate cu un colț de rochie ramele unor tablouri străvechi, înnegrite de fum. Dar ușa s-a izbit de perete, judele Thomas Werner s-a ivit în prag cu fața roșie și le-a făcut semn să dispară cu totul din ochii lui și de pe coridor.

Dincolo de umerii judelui, aproape de intrare, au întrezărit și silueta Margaretei și, grăbindu-se și împiedicându-se în poalele rochiilor prea lungi pentru un asemenea moment de spaimă, cele două slugi au mai apucat să audă cum judele Werner îi trăsnește o palmă necuviincioasei odrasle care a îndrăznit să refuze ce era de nerefuzat – palma pleoscăie amarnic pe obrazul subțire al fetei, care icnește scurt și cade în genunchi, probabil doborâtă de greutatea

loviturii, în timp ce ultima dintre femei își încleștează degetele pe balustradă, cuprinsă parcă de milă și apoi de uimire, când i se pare c-o aude pe Margareta ridicându-se încet, cu rochia de catifea neagră foșnind pe lângă ea, întorcându-se pe călcâie, amețită poate, spre ușă.

Ar fi fost în stare, știi prea bine, să fixeze un minut întreg, cu priviri golite de orice spaimă dar nu și de furie, tocul ușii cu florile cele mici sculptate în lemn ales sau peretele netezit cu o fățuitoare prea grăbită din spatele judelui Werner și chiar să facă doi pași într-o parte și să lovească și ea cu sete peretele de lângă ușă, cu palma ei îngustă, cu degetele alea slabe, poate catifelate sau moi, și apoi, ca o justificare inutilă, să o întindă spre oaspeți – o muscă...!, acum zdrobită între liniile destinului și turtită și plină de sânge mărunt care i se întinde în palmă, apoi de-a lungul unghiei, și o tivește cu o dungă roșie atunci când muști și tu zgribulit din pielița subțire de lângă degetul arătător, cu gândurile toate împrăștiate aiurea.

Apoi te întinzi peste birou, apuci o pană mai tocită și cureți linia neagră de mizerie adunată sub unghia altfel îngrijită, belești ochii pe pereți o vreme, apoi îți amintești că trebuie să ștergi pana cu un colț al cămășii, s-o așezi cu grijă la loc, lângă călimară.

Vei avea nevoie de mai multe lumânări

ÎNTR-O NOAPTE, SE TREZI IAR MARGARETA ȚIPÂND ascuțit, cu ochii scăldați în lacrimi, și se repezi la fereastră, gata să se arunce în gol.

Dar uită de grilajul bătut în cuie de judele Thomas Werner, tatăl necruțător dispus s-o pedepsească aspru și s-o închidă cu cheia în odaie, de spaimă că se va furișa din nou pe străzile cetății ca să sucească minți slăbănoage. De rușine că-l va opri iar oarecine să-i șoptească ironic sau amenințător că fiică-sa pare o iapă neîmblânzită, dacă nu cumva chiar o târfă în călduri, cu apucături de vrăjitoare.

Uită și își izbi țeasta de zăbrelele de fier și se prăvăli pe spate înapoi pe podea, icnind, fără să-și bage mințile în cap și fără să se căiască nici măcar acum, în ultimul ceas, pentru felul parșiv în care a bântuit pe ulițele cetății ca o țărancă fără avere și fără slugă după ea, cum bine se cuvine, într-o lume plină de tâlhari și mari primejdii, pentru orice tânără

necoaptă și cu o anumită poziție și stare materială cum este ea.

Așa că zace zăvorâtă înăuntru și de departe, din odaia împinsă într-un capăt de coridor întunecat, o aude și judele Thomas Werner, tatăl ei, cum țipă ascuțit noaptea, ridicându-se poate ca prin vis și încercând să iasă, icnind și probabil auzind și ea, prin fereastra întredeschisă, ca prin ceață, o altă bufnitură surdă dinspre biserică.

A mai căzut un om de pe schele, tot încercând să lipească pietrele deasupra, în turnul care nu se mai termină, sau să facă pe plac meșterului arhitect Petrus da Lugano, italianul care dirijează totul, ca un păpușar, cu mintea aia încâlcită, imposibil de descifrat sau de înțeles, căci este singura care reușește să cuprindă și să închidă în sine toată construcția de acum și până în vecii vecilor amin și până în momentul în care va fi gata, numai bună de sfințit, de miruit, de înălțat în cântece de slavă spre gloria Dumnezeului care permite totuși parcă prea multe asemenea nenorociri, căci nefericitul care s-o fi zdrobit într-o baltă de sânge fără sens și care va fi gata îngropat până la răsăritul soarelui, ca să nu-i bage nimeni de seamă absența, este al treilea în ultima săptămână, al treilea și nu neapărat ultimul care alunecă în gol de pe lemnele putrezite deja de ploi și zăpezi.

Căci nu degeaba se ceartă meșterul arhitect cu judele cetății aproape în fiecare dimineață, îngrozit de blestemele celor ce-i privesc pe oamenii care pier sub ochii lui și de care se simte, pe undeva, răspunzător, chiar dacă nimeni nu-i cere socoteală, căci asemenea vieți deșarte nu contează pentru nimeni – aproape deloc pentru cei de acum, care se bucură că vor avea o gură în minus de hrănit, și cu atât mai puțin pentru cei care vor veni buluc să admire peste câteva sute de ani catedrala.

Așa că te așezi și tu pe pervazul lat al ferestrei, liniștindu-ți treptat bătăile inimii, iar cămașa de noapte grea o cuprinzi cu mâinile, o înfășori în jurul pulpelor, pe genunchi îți culci ușor tâmpla și pe îndelete, dacă tot te-ai trezit în crucea nopții, scrutezi încordată întunericul – mături strada dintr-un capăt în altul cu priviri hămesite, încercând să recunoști figura misteriosului italian între siluetele celor care s-au adunat pe lângă grămada de carne măruntă, sfârtecată, în agonie, care pulsează spasmodic pe pământul bătătorit din jurul catedralei.

Însă privirile tale nu bat atât de departe, nu se poate recunoaște mare lucru în întunericul gros, tăiat în fâșii de un singur felinar care pâlpâie slab la câteva sute de pași, în fața spițeriei Vulturul Negru. Nu se întrezărește mai nimic în toată această întâmplare a clipei, în toată răvășirea lor de gesturi și în

curând absența celui zdrobit va împlini o lună, un an, șapte ani și cine dracu' își va mai aminti de el atunci când absența lui va împlini 18 ani, când va putea să meargă în armată, să-și facă un rost într-o viață deja obosită?

Poate doar italianul arhitect care dirijează totul, ca un păpușar, cu mintea aia încâlcită, imposibil de descifrat sau de înțeles, cu barbă maronie și ochi verzui privind îndelung stâlpii de piatră ai porții nordice, care străjuiesc intrarea în catedrală – încă o linie crestată, încă un om căzut de pe schele și mort în timpul marii restaurări, dar meșterii din jur mormăie deja că bărbatul acesta a fost jelit destul, nu mai trebuie plâns, ne-a mai lipsit și altădată, ne vom obișnui cu ideea, grăbire-grăbire, imediat se luminează de ziuă, se trezesc negustorii din Kornplatz și nu care cumva să bage vreunul de seamă repezita îngropăciune și cadavrul ascuns sub pământ, lângă zidul bisericii.

Dar zorii întârzie, cerul este cenușiu sau incolor de vreo două săptămâni încoace, iar pe geam se preling acum fire subțiri de apă, căci au curs ploile cu nemiluita în ultimele zile peste tot districtul, iar cetatea se adâncește parcă toată într-o băltoacă murdară care duhnește a hoit. Rareori mai vezi pe cineva trecând pe Holzgasse, altădată plină de forfotă de îndată ce se crăpa de ziuă.

Nici negustorii nu mai îndrăznesc să-și scoată marfa la iveală și nici consilierul Christian Pomarius Baumgarten n-a mai venit în ultima vreme să sprijine pietrele în Durchgang și să privească hămesit spre ferestrele lui Beuchel, să scormonească în mațele casei, cu priviri ascuțite, după cine știe ce mister numai bun de consemnat în catastiful pe care îl poartă mereu sub braț – nici stelele nu se mai văd sclipind, luminând roșiatic și întorcându-se de pe-o parte pe alta, cerul și le-a încuiat pentru sine și le ține ferecate departe de privirile murdare de oameni nătângi și nici tu n-ai mai reușit să ieși din odaie de-o veșnicie – nu mai traversezi drumurile pietruite ale cetății, parcă plutind pe deasupra pământului bătătorit de tălpi mizerabile, nu mai țopăi de mult peste pietrele străzii, cu poalele rochiei strânse în pumni și ridicate până aproape de genunchi ca să nu le murdărești cu zloată, să nu se atingă de jegul și mâlul dintre pietre. De-acum nu te mai surprinde nimeni prin târg fugită de-acasă și umblând brambura ca o slugă nenorocită, ca țăranca asta măruntă, fără avere, îmbrăcată sărăcăcios cu o rochie cenușie de atâta purtat, cu poale murdare și cu tivul făcut ferfeniță de la cât o fi lins pământul sau pietrele străzilor, țăranca pe care ai văzut-o și anul trecut la târgul cel mare, la taraba unui negustor evreu, cu o fetiță agățată de mână, care nu poate să aibă mai

mult de 5 ani și care o privește rugător din nou, cum a făcut și anul trecut, în timp ce soarbe din priviri jucăriile de lemn și de cârpe colorate și începe să miorlăie cât poate ea de convingător să-i cumpere una sau alta, în timp ce mama privește jucăriile cu atenție, ca pentru a le descifra taina, ca pentru a-și pune poate bărbatul, după ce va fi ajuns acasă, să le construiască el cumva din lemne, pentru că banii sunt numărați și nu vor fi nicidecum irosiți pentru asemenea fleacuri de prostit copiii.

Dar deocamdată, privindu-și odrasla cu drag, țăranca își adună poalele de rochie ponosită și îngenunchează lângă fetiță doar ca s-o întrebe în șoaptă ce jucărie și-ar dori, și ca să dea aprobator din cap atunci când aude că fetița vrea păpușa din cârpe colorate. Și la fel de misterios o întreabă apoi dacă nu cumva și-ar dori și zornăitoarea sau căruța sau calul de lemn din colț, care pare atât de puternic, încât ar fi în stare să ducă în spinare încă o păpușă sau un omuleț din paie, care zâmbește larg și verde aprins din celălalt colț de tarabă. Se pare că de această dată fetița are voie să-și aleagă mai multe jucării, pe care mama le va cumpăra probabil la întoarcere, după ce va fi dus carafele cu lapte promise măicuțelor de la mănăstirea dominicană. Pe fața fetiței se lățește un zâmbet larg, arată cu degetul ce alte jucării își dorește – schimbă între ele câteva

cuvinte pe care nu le mai auzi de la fereastra ta, deși te apleci și îți sprijini fruntea de grilaj, în final fetița alege vreo zece jucării și, privindu-le pe toate cu uriașă încântare, răsuflă ușurată – Doamne, câte jucării am! Astea costă o grămadă de bani? Nu cumva mi-am luat cam multe...?

Dar maică-sa o liniștește întrebând-o repejor unde anume vrea să le aranjeze pe toate, unde o să încapă – și face un pas spre stradă și îi întinde mâna, și după încă un pas o trage tiptil de lângă tarabă și mai fac împreună trei pași spre mănăstire, tot plănuind cele mai bune locuri –, dacă nu se vor înghiți între ele ce va face, dacă o să se păruiască și o să se certe jucăriile între ele? Nuuu, n-o să se certe, căci atunci are să le vină ea de hac – și dacă o vede atât de prinsă în povestea ei cu împăcatul și aranjatul de jucării, femeia îndrăznește să se uite în dreapta și în stânga, să se asigure că nimeni nu le-a auzit, nimeni de pe stradă nu le dă nici o atenție, dar încă se simte urmărită de undeva și ca atrasă de magnet ridică privirea în cele din urmă spre fereastra ta și înțelege că ai privit-o și ai priceput prea bine că a fost doar o păcăleală bine ticluită, căci se vede de la o poștă că banii sunt numărați și nu vor fi nicidecum irosiți pentru asemenea fleacuri de prostit copiii.

Dar citind ea în ochii tăi într-o clipită cine știe ce surâs ascuns, ridică din umeri a iertăciune și

îndrăznește să-ți zâmbească firav și să-ți facă cu ochiul – cum că treaba asta rămâne pe veci îngropată între voi două. Iar acela rămâne și primul salut adevărat care ți se adresează în ultima vreme, și poate și ultimul, astfel încât, înțelegând asta, lași lacrimile să-ți umple ochii precum poftesc.

Și apoi ridici și tu mâna a salut stângaci dar fericit, chiar în momentul în care patru bătăi repezite în ușa din spatele tău vestesc sosirea slujitoarei care intră cu teamă și precauție și cu rochia de gală agățată pe braț, frumos cusută și apretată, pe care ți-o întinde spre a fi încercată – nu cumva să fie prea strâmtă sau nepotrivit croită. Toți ai casei parcă au înnebunit, peste câteva zile sosește în vizită Înălțimea Sa Regina Isabella, văduva lui Zápolya, și toate femeile au luat-o razna, căci vine însoțită de fiul ei, Ioan Sigismund, posibil viitor principe al districtului, astfel încât bărbații au fost trimiși la vânătoare în pădurile din preajma cetății, iar bucătarii au fost trimiși la gătit – năuciți și înspăimântați, căci au de pregătit mâncarea preferată a reginei și nu se știe dacă vor reuși s-o surprindă plăcut cu tocana de raci și melci la ceaun sau dacă, dimpotrivă, ar avea mai multă trecere cu o friptură de căprioară alături de o salată de fructe de pădure.

Nici judele nu este sigur dacă se va bucura de onoarea de a-i găzdui peste noapte în casa lui sau

dacă înalții oaspeți vor prefera să golească de îndată tot hanul din Marktplatz pentru a face loc alaiului lor, și ai putea să juri că încă de alaltăieri maestrul bucătar, trecut deja binișor de 60 de ani, șade prăvălit ca în transă într-un colț al bucătăriei, asudând din belșug, sprijinindu-și fundul pe scăunelul lui, peste măsură de tulburat de apropiata vizită a înalților oaspeți.

Ai putea să juri că de pe scăunelul acela dă toate ordinele necesare în dreapta și-n stânga ajutoarelor și calfelor sale, se răstește la ele și zbiară și uneori vocea lui răzbate somnoros până sus, în odaia ta – căci totul trebuie să fie perfect, destinul cetății depinde de această vizită și de impresia pe care regina și-o va face despre noi toți, iar rochia cu care ți se permite s-o întâmpini pe regină trebuie să fie și ea fără cusur, ca și purtarea ta, de altfel, căci nu va îngădui judele Thomas Werner nici o abatere, nici o scăpare, nu va fi nevoie să scoți nici un cuvânt, ajunge doar să stai dracului cuminte, cu ochii plecați, dacă se poate fără să privești pe nimeni, așa cum face și maică-ta, că doar ce naiba să știe o simplă muiere despre ascunzișurile unui astfel de bal sau despre urzelile care se pun la cale între cei câțiva consilieri aleși și oamenii de vază ai cetății, care întâi șușotesc în capătul sălii înfierbântate, iar acum fac plecăciuni în fața Domniei Sale și o salută cu lingușitoare

dulceață. În cinstea ei au fost convocați muzicanți și clovni și artiști de departe, plătiți scump ca să înveselească atmosfera și să bucure sufletele lor ostenite, trecute prin cine știe câte primejdii, în cinstea ei se scuipă flăcări pe gură și se cântă balade seducătoare sau se fac giumbușlucuri cu popice aruncate în aer și săbii înghițite pe nerăsuflate de magicieni sau cu săgeți care zbârnâie amețitor pe la urechi înfierbântate de doamne îmbrăcate în rochii grele și strâmte, care dansează ca pe ață tot în cinstea ei – ai putea să juri că nu ar băga nimeni de seamă dacă te-ai apleca și ți-ai vomita mațele pe podea cu tot cu paharul de lapte băut la prânz.

Poate doar judele Thomas Werner, împietritul care, fără să te scape din ochi, te-ar săgeta cu privirea și ar face semn pe furiș unei slugi să se repeadă cu un șervet să-ți șteargă balele dimprejur – să nu cumva să îndrăznești să vomiți aici, pentru că va fi vai și amar de pielea ta, acum și în vecii vecilor, amin.

Iar când ridici ochii îngrețoșați din podeaua umedă de la scursurile celor aproape o sută de invitați, chipurile celorlalți se încețoșează, rochiile lungi și mult prea grele foșnesc aproape asurzitor în urechile tale, iar fluierele și cimpoaiele menestrelilor țiuie isteric, în timp ce regina Isabella, văduva lui Zápolya, te privește deja îndelung, străduindu-se să înțeleagă ce naiba se ascunde îndărătul privirilor voastre – vreo

mișelească uneltire sau o simplă sfadă de familie? Dar ochii ei nu bat atât de departe și nu par să întrevadă picăturile de sudoare care ți se preling pe ceafă, spre șira spinării. În schimb, vistiernicul George Martinuzzi, așezat în stânga ei, zâmbește languros și apoi se întoarce cu un surâs pieziș spre judele Thomas Werner, iar după ce se prăvălește toată lumea la masă, frântă de atâta zbânțuială, îi aduce aminte, în șoaptă, între două înghițituri de vin, că pentru acest popas al reginei și al alaiului ei cetatea va trebui să plătească doar 265 de florini și 53 de dinari, și două șiroaie de transpirație îi curg pe obraz, aproape de ochii bulbucați care mătură toată sala de bal cu priviri ascuțite și precise.

La acestea se mai adaugă sumele cheltuite pentru darurile oferite la întâmpinare și la plecare, căci regina primește cu nemaipomenită grație din partea consilierilor o cană de argint înflorat, la fel și cancelarul vistiernic și prințul moștenitor primesc câte un instrument muzical mititel, un soi de fluier sculptat cu mare grijă și pricepere de cei mai renumiți meșteri ai cetății, dar primesc totodată și farfurii de aur și linguri de argint și piei de jder sau de vulpe și o Sfântă Biblie cu coperte groase și slove aurite.

Astfel încât, până la urmă, vizita regală sare binișor de 500 de florini de aur, dar merită din plin, căci măcar Înălțimea Sa îi asigură pe toți preoții că

se pot bucura în pace de drepturile acordate de regii dinaintea Domniei Sale, fără să uite, în generozitatea ei copleșitoare, să-i arunce studentului Petrus Ludovicus un florin de aur pentru călătoria la Universitatea din Wittenberg. Iar celuilalt student merituos invitat, Laurentius Parvus-Klein, îi azvârle doi florini de aur, ajutor tot pentru Wittenberg, care în anul următor se vor transforma în 4 florini de aur – spre surprinderea unora care stau la pândă în sala de bal deja nepermis de încinsă și care, amețiți de aburii groși dinăuntru, ar putea să jure că regina îl privește pe imberbul student mult, mult prea drăgăstos, fără să bănuiască măcar că tânărul avea să fie mai târziu numit preot în Schäßburg, spre mândria celor rămași în urma lui în cetate, să aștepte vești despre locurile și oamenii de vază pe care i-a cunoscut – dar tocmai de aceea este Isabella regină, ca să privească pe fiecare cum poftește, cum o îndrumă Dumnezeu din înaltul cerului, singurul care îi călăuzește pașii și mintea spre bunăstarea cetății și a supușilor dintr-însa, singurul care o povățuiește a porunci ca birul de 6 000 de florini care i se cuvenea vistiernicului cancelar să nu-i mai fie plătit, ci să i-l dea judele chiar ei.

Căci știe Înălțimea Sa cum să-l drămuiască mai bine, cu ajutorul bunului Dumnezeu și al măreției Lui neînțelese deocamdată de supușii înfierbântați și proști, căci gândurile Sale nu sunt ca gândurile

lor și nici căile Sale nu seamănă cu ale lor și precât de departe sunt cerurile de la pământ, tot așa de departe sunt și căile Sfântului Dumnezeu de căile noastre și cugetele Sale de cugetele noastre, amin.

Numai sfetnicul apropiat al judelui, Martin Sartor, croitorul și vecinul vostru totodată, care locuiește, poate nu întâmplător, între Beuchel și Werner, socotește palid și împarte cu mintea toate aceste cifre, întrebându-se îngrozit ce vor spune ceilalți consilieri când vor afla că s-au cheltuit din nou bani din cufărul de rezervă al cetății – din care anul trecut s-au prăpădit mai bine de jumătate pe urgiile și năvălirea de ape ce s-a revărsat atunci, chiar în preajma Paștilor, peste întreg districtul.

Căci cumplite au fost jalea și durerea și urletele prietenilor atunci când apele învolburate au smuls de pe fața pământului o grămadă de animale, câțiva gospodari zdraveni, doi țânci, dar și vreo patru muieri firave care n-au mai apucat să se salveze și au fost luate pe sus și înecate sau, mai înainte, strivite de zidurile neclintite ale cetății, plutind o vreme cu căpățânile sparte, spre uimirea și groaza unora care s-au întrebat dacă nu cumva aceste valuri năucitoare sunt mânate de voința Lui – care poate că taman în seara aceea de mare spaimă și-a găsit să sfințească firea apelor și să despartă Iordanul în fâșii, scoborând iadul peste noi toți cei din cetate, și apoi uitând să

mai oprească revărsarea asta ucigătoare, căci ne-a ajuns câte am văzut.

S-au trezit după vreo două ceasuri meșterii tăbăcari care se îngrijesc de Poarta Lemnelor să dea drumul podului mobil ca să curgă șuvoiul de ape cu toate cele în afara cetății, să se împrăștie pe câmpiile din preajma zidurilor și acolo să-și caute unii rubedeniile și să-l zărească și să-l tragă de mânecă pe străinul cu barbă scurtă și ochi adânciți în orbite, călugăr, după straie, aflat la porțile cetății, gata să bată, poate.

Dar acum, dacă tot s-a nimerit să-i poarte Dumnezeu pașii într-acilea, să facă bine și să rostească repejor o rugăciune la căpătâiul celor înecați, ca să nu zboare sufletele lor spre rai sau spre iad fără o binecuvântare – așadar, astăzi firea apelor se sfințește, așa că fă-le acestor suflete, Doamne, cale dreaptă către nașterea cea de-a doua, prin apa asta și prin Duhul tău, și stropește peste ei și peste noi altă apă, vindecătoare. Căci, Dumnezeule mai presus de fire, atotvăzătorule, nevăzutule, nepătrunsule, bunătate firească și lumină neapropiată, care luminezi pe tot omul care vine și pleacă din lume, azi trebuie să strălucești și întru mine, umilul tău slujitor, și să-mi luminezi ochii minții, pentru că azi apele Iordanului se prefac în vindecări, azi toată făptura se adapă din curgeri tainice, azi păcatele oamenilor se curăță, iar apa cea amară din vremea lui Moise se preface în

dulceață, azi ne-am izbăvit de plânsul cel vechi, ne-am izbăvit de întuneric și toată făptura se luminează de sus ca o făclie.

Astăzi înșelăciunea se surpă, iar cele de sus cu cele de jos împreună prăznuiesc și cele de jos cu cele de sus împreună vorbesc, astăzi pământul și marea și-au împărțit bucuria lumii, iar lumea s-a umplut de veselie. Căci te-au văzut apele, Doamne, te-au văzut apele și s-au temut și toate s-au întors înapoi, de spaima celui nefăcut de bunăvoia sa, și văzând ele focul cel sfânt și intrând în tine, Doamne, stăpânul cu chip de slugă. Iar norii s-au mirat și ei de cel care a venit lumină dintr-altă lumină și Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, căci mare ești, Doamne, și înalt este numele tău și minunate sunt lucrurile tale – când tu, cu voia ta, pe toate le aduci din neființă întru ființă și cu puterea și cu purtarea ta chivernisești lumea. Și de tine se cutremură îngerii, pe tine te laudă soarele, pe tine te slăvește luna, de tine ascultă lumina, de tine se îngrozesc adâncurile, ție îți slujesc izvoarele acestea. Tu ești cel care ai întins cerul ca un cort deasupra noastră și ai întărit pământul peste ape și ai îngrădit marea cu nisip și ai revărsat aerul pe care îl răsuflăm și de frica slavei tale neapropiate se acoperă toți serafimii cu ochi mulți și cu aripi multe, așa că fă bine și sfințește odată și apa aceasta care ne împresoară în această cetate

uitată de rege și sfinți și apoi risipește-o aiurea, căci prea îndesat și amarnic ne chinuie precum un diavol de care nu mai avem trebuință.

Și privindu-l tu de lângă Poarta Lemnelor, cu tâmpla sprijinită de stâlpul gros al podului care ți-a și murdărit obrazul cu colb umed și moloz scurs de sus, în șuvoaie subțiri, privindu-l alături de alți dobitoci și neînvățați și de slugile cu care judele Thomas Werner s-a îndurat să te lase să ieși din casă – doar de această dată și doar pentru că era nevoie de o mână de ajutor pe care judele a socotit-o un fel de pedeapsă, deși era mai mult decât atât – privindu-l îndelung, ascultând și apoi înțelegând, ai îndrăznit să te întrebi dacă nu cumva ar putea fi acesta omul tău, străinul pe care îl aștepți de ani de zile.

Dar înaintea oricărui răspuns și chiar înainte de a-ți potoli foamea cotropitoare care ți-a poruncit pentru o clipă să-l înfuleci și să-l mesteci cu oase cu tot – fluturând el larg cu brațele și cu mânecile murdare ale sutanei –, toată apa care se prăvălea din cer peste cetate de câteva zile s-a oprit pe neașteptate și s-a scurs numaidecât în pământ.

Și a început mulțimea de oameni adunată buluc la porțile cetății să murmure și să se întrebe cine este acest călugăr care vorbește altfel decât preoții noștri și ce fel de lucrătură a destinului întruchipează el aici, la doi pași de cetatea noastră, ce răvășire de

gesturi și ce cuvinte nerostite folosește el în cumințenia lui pământie.

În schimb, el își scobori ochii din înalturi și îi învălui pe toți cu o privire largă și ascuțită. Dar sleită.

Și fără să mai spună nici un cuvânt, arătă cu mâna obosită spre hanul de la marginea cetății – nu este decât o simplă întâmplare, este în trecere și nu vrea decât un blid de zamă, îl așteaptă ceilalți călugări dincolo de munți, așadar, la o parte.

La o parte cu toți acei profeți care spun poporului lui Cristos „Pace, pace“, când nu este nici un fel de pace în cetate – și mulțimea se liniștește ca prin farmec, se întorc toți la treburile lor, la curățat străzile de mizeriile de ploaie sau la peticit și înălțat la loc pereții crăpați ai caselor.

Iar regina Isabella, văduva lui Ioan Zápolya, de mult plecată și ștearsă din amintirea oamenilor cu alaiul ei cu tot, îngrozindu-se în fața solului trimis de judele Thomas Werner, care a povestit totul cu o gură plânsă și îndurerată, a încuviințat negreșit ca pentru următorii trei ani cetatea să nu mai plătească defel bir, pentru a-și putea aduna forțele și a se feri de o totală desmembrare.

Numai precupeața bătrână, lățită pe scăunelul de lemn la taraba din stradă, care îi ferește o jumătate de obraz întors, s-a apucat acum iar să urle, cum face în fiecare dimineață, și să blesteme toți dumnezeii

lor de obrăznicături de copii care nu se mai îndură să plece dracului de-aici și s-o lase în pace – și tot așa îi înjură pe ţânci de mamă, tată, bunici sau surori și scapă și vorbe mai grele printre ultimii trei dinți, implântați în gingia aproape putrezită.

Așa se sfădește în fiece zi cu țâncii care îi tot fură mere de pe tarabă și care râd apoi și fac haz de mutra ei zbârcită, până când se enervează femeia și începe să arunce după ei cu feliile de pâine cu untură rămase nemâncate de la micul dejun, cu mărul neterminat al nepotului sau cu andreaua de împletit ciorapi pe care și-o imaginează deja suliță înfiptă în curul unui plod obraznic – o să se-nvețe el minte imediat, numai să reușească să-l prindă și să-i tragă o palmă peste mutra nerușinată. Iar hulubii cuibăriți sub streașina casei din față, chiar peste drum, chiar sub jgheabul acoperișului, și-au făcut culcuș și de câteva zile își adună vreascuri, crenguțe și paie și, auzind poate hărmălaia, se scapă cu mizerii peste pervazul ferestrei, încât bătrâna mamă a lui Kugler izbește obloanele și se pune și ea pe răcnit, căci i se pare că plozii vecinilor care fură mere sunt și aceiași nemernici care iar au aruncat cu ceva în fereastră, doar ca s-o necăjească.

Și când privirile tale se desprind lent de zăbrele, ochii înecați în soare se întorc alene în cameră, dar nu mai deslușesc conturul, și te împiedici de scăunașul de lângă pat și întreaga odaie pare ciudat de întunecată după ce stai așa o vreme, cu ochii măturînd și măsurând strada scăldată în lumina amiezii – rareori sfâșiată în două de câte o caleașcă învăluită în praf, care trece în goană, lăsând să se întrezărească, printre perdele fluturate, umărul gol al vreunei fete țâșnind din rochia de catifea verde cu care merge în Klausenburg să-și plătească și să-și aducă acasă o parte din trusoul pentru apropiata nuntă, sau, dimpotrivă, umărul gol și alb țâșnind pentru ultima oară din rochia care va fi curând schimbată în straie negre, la mănăstirea la care a fost trimisă de părinții ei, meșteri înstăriți ai cetății, să-și însușească o mai dreaptă educație și să deprindă mai bine treburile femeiești.

Știi, pentru că și tu ai ajuns într-o mănăstire în care te-ai străduit ani de zile să deprinzi bunele maniere ale unei soții demne de un moștenitor precum Sebastian, fiul adoptiv al lui Andreas Beuchel, despre care ți se povestește de prea multă vreme deja, și tot în zadar, căci prea puține s-au legat de tine, spre disperarea și furia judelui-tată Thomas Werner, dezamăgit că ți-ai irosit tot timpul nu îngenuncheată și smerită în rugăciuni sau istovind la bucătărie, învățând să chivernisești și să scoți mâncare multă din ingrediente puține, ci hlizindu-te ca proasta pe ascuns, nopți întregi, alături de măicuța din biblioteca

mănăstirii, cea dintâi vinovată că ți-a împuiat capul cu toate grozăviile acelea din manuscrise vechi și inutile – pricină pentru care a și fost biciuită până la sânge și apoi alungată din mănăstire, imediat după ce tu însăți ai fost adusă de oamenii judelui acasă, copleșită de vină, căci bănuiești ce soartă nemiloasă o fi ruinat-o dincolo de porțile mănăstirii și de cărțile ei dragi.

Degeaba îți șoptește acum Dumnezeu să mergi la izvor dacă ești însetată și apă să scoți cu veselie din izvoarele mântuirii, să mănânci fără arginți și să te saturi cu vin fără preț, degeaba. Căci vorbele Sale nu seamănă cu vorbele tale și nici gândurile Lui nu se potrivesc cu ale tale, iar cei patru pereți de odaie, pe care i-ai măsurat și i-ai pipăit până unde ai ajuns cu degetele, ticăie acum rar precum ceasornicul scump al spițerului Andreas, de peste drum.

Întinsă așa cum zaci în chinul patului tău, începi să socotești din nou crăpăturile lungi care brăzdează bârnele de lemn din tavan, nu cumva să fi apărut una în plus, sau să te întrebi când anume s-ar putea prăbuși, cu ce prilej sau ce anume ar zdrobi mai întâi – mâinile, picioarele ori țeasta, căci între aceste crăpături cresc absențele până când împlinesc 18 ani și măsoară exact câtă liniște tulbură sângele în aceste momente în care nimeni nu poate fi sigur că propria

căință este sinceră și cu atât mai puțin că a ajuns la deplina iertare.

Acum nu mai ai nevoie de nimic, acum aduni în jurul tău, într-o cumințenie pământie, toate cuvintele rostite și nerostuite, iar privirile tale alunecă peste toate obiectele din odaie și se opresc puțin în oglinda în care nu mai surâde nimeni – doar chipul fără noimă al unui nor printre zăbrelele ferestrei de care atârni și tu în fiecare seară și dimineață –, aștepți ca stelele să se întoarcă pe partea cealaltă sau să cadă uneori în pădure, departe de cetate, unde nu vei ajunge niciodată să le vezi mistuindu-se în flăcări, așa cum nici în Durchgang nu mai ai cum să ajungi, să-ți închipui că ai putea să-l întâlnești acolo pe străinul pe care îl aștepți de ani de zile și care, prin cine știe ce minune sau lucrătură a destinului, te-ar putea aștepta acolo alunecat într-o rână, de-a latul pasajului – ca și acest căpitan care te privește uluit, ca pe o nălucă din altă lume, și așteaptă parcă să-i întinzi mâna, să-l ajuți să se înalțe din nou pe picioare, ceea ce și faci, aplecându-te și zâmbindu-i șugubăț, după ce îi desfaci cu repeziciune nădragii și îi cântărești ștrumeleagul între palmele tale catifelate sau moi, de femeie care toată viața n-a ținut între degete decât foi firave de cărți străvechi, și apoi îl mai și implânți în tine, doar o singură dată, doar cât să te convingi că este sau nu este el străinul pe care îl aștepți să

apară de după vreun colț și să-ți șoptească: Pe tine te cunosc de undeva, de undeva te cunosc!... În schimb, căpitanul din fața ta scapă un geamăt prelung din ochii larg deschiși și trupul înțepenit de uimire, suspinând și fremătând de la șolduri în jos, cu mâinile încleștate în smocurile de iarbă răsărite între pietrele din Durchgang, astfel încât, în doar câteva clipe, pricepi că nu este el străinul așteptat, așa că te desprinzi binișor și te ridici – taman la țanc, pentru că în capătul pasajului o siluetă se holbează deja și încearcă să vă recunoască în întuneric – grăbire-grăbire, imediat se luminează de ziuă, mâinile se reped să aranjeze hainele toate la locul lor, cu mâna dreaptă îl tragi și pe el din glod, iar faldurile prăfuite ale rochiei tale ling în șoaptă picioarele lui care se clatină până își găsesc echilibrul.

De-acum poți să-i arunci siluetei ce pândește în depărtare un bobârnac cât o privire trufașă care să străpungă aerul uscat și să-i facă cizmele să alunece între pietrele gangului, într-o băltoacă, de-acum poți să chicotești amuzată spre căpitan și să vă faceți amândoi nevăzuți, fiecare cu drumul lui, fiecare cu dorurile, spaimele, neputințele sau împlinirile mărunte ale acestei clipe.

Iar faptul că numele lui se întâmplă să fie tocmai Sebastian, cum vei afla cât de curând, nu mai are nici o importanță – înalt este doar numele celui care

a întins cerul ca un cort deasupra noastră și a întărit pământul peste ape și a îngrădit marea cu nisip și a revărsat aerul pe care îl răsuflăm în această cetate uitată de rege și sfinți – mergeți și dați de știre

ÎNTR-O NOAPTE, INTRĂ PRIN CAPĂTUL SATULUI UN străin cu barbă scurtă și ochi verzui, adânciți în orbite, bătu la ușa casei voastre și, fără să spună un cuvânt, arătă cu mâna sleită spre grajd, cerând adăpost cu o privire rugătoare care poposi, o singură dată, și în ochii tăi, tulburându-i peste măsură.

Numai că tatăl tău, întors nu demult de la cârciumă, beat criță de atâta amar de mied deșertat în sine, îi rânji scurt și îi trânti ușa în nas, refuzându-l.

Se întâmpla, pesemne, chiar înainte de noaptea aceea de mare spaimă în care o ploaie de pucioasă a căzut peste întregul district, lungindu-se și peste târgul vostru, cel mai apropiat de cetate, dar și peste cocioaba măruntă din capăt, în care vă înghesuiți toate cele patru suflete ale casei, și peste pridvorul de unde ai privit îngrozită fulgerele care au crăpat cerul preț de câteva ceasuri și l-au sfâșiat în bucăți, într-o înfricoșătoare tăcere, renunțând Dumnezeu,

în mânia sa copleșitoare, renunțând cu totul la tunete – doar fulgere ascuțite, prelungi, ascunse undeva în spatele unor nori groși, dindărătul lor izbucnind și luminând înfiorător întunericul.

Iar a doua zi, spre prânz, s-au pornit stelele înnebunite să strălucească pe cer, iar mai târziu și preoții, și călugării din cetate s-au pornit agale, într-un șir lung, ca niște furnici negre, urcând dealul spre biserica din Münzdorf, ca să discute și să încerce a pricepe misteriosul mesaj pe care ar fi vrut să-l transmită bunul Dumnezeu prin aceste semne care apoi, mult după miezul nopții, s-au și dezlănțuit într-o nemaivăzută ploaie de pucioasă.

Și privind tu stelele ziua-n amiaza mare, ai priceput înspăimântată că ele stau lipite pe cer mereu, și noaptea, dar și ziua, atâta doar că ochii noștri nevolnici nu reușesc să le întrevadă și nici să-și închipuie că toate acestea ar fi putut fi izvorâte, prin cine știe ce minune, chiar din mâinile străinului cu barbă scurtă și ochi verzui, adânciți în orbite, care a bătut la ușa casei voastre și, neprimind adăpost, a trimis peste toți urgia de pucioasă și stelele luminoase și nefirești de amiază – ca să pricepem că Dumnezeu este singurul care urzește pământul și cerul cu stele ce sclipesc luminând roșiatic sau albăstrui uneori, ca și cum s-ar întoarce și s-ar răsuci singure de pe o parte pe alta, iar alteori, fără să mai reușească să stea

locului, se prăbușesc din înalturi, dincolo de cetate, unde nu vei ajunge niciodată să le vezi topindu-se în flăcări, sau, dimpotrivă, zboară de-a lungul cerului, fără să cadă, ci topindu-se pur și simplu în întunericul gros, tăiat în fâșii de o lumânare încă aprinsă la vecinii de peste drum.

Și întinsă așa cum zaci pe grămada de paie aruncată în pridvorul unde dormi și în această noapte, ți-e limpede că după o asemenea grozăvie de furtună o altă întâmplare nemaipomenită are să urmeze.

Nu că o să primiți vești despre o moștenire de la bunica de departe, nu că o să-ți întâlnești la ceas de seară ursitul, cum vorbesc deja, de prea multă vreme, bătrânele din sat, tot așteptându-l, îngrijorate că nimeni nu te cere de nevastă – ci că, prin cine știe ce neînțeleasă minune, tatăl tău se hotărăște să te trimită a doua zi în cetate, la fratele tău, taman la țanc, și la târgul cel mare la care visezi deja de șase ani de zile, de când l-ai ascultat prima oară pe fratele tău povestind cu atâta patimă despre mulțimea colorată, murdară și zgomotoasă, despre negustorii care îți fură și-ți vrăjesc ochii cu tot soiul de minunății, sau despre cântăreții care zdrăngăne din chitară și tamburină și țiuie isteric din fluiere, sau despre domnițele care dansează acolo în colț de stradă, tot încercând să-și ascundă plictisul, oboseala sau sictirul – numai obrajii tăi se roșesc cu totul într-un zâmbet larg, iar

sângele răscolește și izbește năvalnic între tâmple, auzind că pleci mâine cu noaptea-n cap.

Vine Petermann, vărul îndepărtat al tatălui tău, care stă lângă moara din celălalt capăt de sat, și te duce el cu căruța lui până în cetate, căci are și el de vândut niște găini, o gâscă și o curcă la târg și merge să-și viziteze fratele, în Kornplatz, așa că pune-ți în traista rămasă moștenire de la maică-ta ceva merinde pentru drum, ia-ți și încălțările ei din pod, fiindcă nu se cuvine să pătrunzi în cetate desculță, și fă bine și dă fratelui tău acest răvaș, foarte important pentru viitorul lui, și să te întorci cu răspunsul potrivit, altfel va fi vai și amar de pielea ta, acum și în vecii vecilor, amin.

Și imediat își întoarce fața buhăită spre perete, trage peste cap pătura roasă de atâta învelit și începe să sforăie, împuțind aerul cu mirosul spurcat de băutură.

Iar tu apuci cu mâini tremurătoare să-ți aranjezi în traista strâmtă toate cele trebuincioase pentru drum – grăbire-grăbire, căci imediat se luminează de ziuă și nu se cuvine să-l lași pe vărul tatălui tău să aștepte în poartă, ba poate că nici n-ar trebui să dormi, căci dacă din greșeală nu reușești să te trezești la timp și, văzând că nimeni nu-l așteaptă în poartă, se pornește Petermann singur spre cetate?

Așa că mai bine te așezi chiar acum pe băncuța de lângă poartă, așteptându-l acolo câteva ceasuri, până se luminează, nu cumva să ratezi marea călătorie.

Dar spaima te cuprinde de îndată ce te așezi, căci nu se vede nimic în jur, nici măcar la doi pași – doar greierii pe care îi știi negri și butucănoși ca un deget ciung zornăie pretutindeni ca descreierații, iar palma albă, când o întinzi în fața ochilor, pare o umbră cenușie încercând să împingă întunericul gros mai departe, fără să reușească, așa că închizi ochii și strângi mai tare la piept traista și încălțările de la maică-ta, moartă de ani buni și tot mai străvezie în mintea ta, deși încă îi visezi glasul destul de des – încă îți amintește în somn cum să faci terciul de fasole, unde să pui măcrișul, când să presari anghinare sau care mâncăruri merită un strop de cicoare în plus pentru un gust mai sățios.

Și tot în zadar, fiindcă prea puține s-au legat de tine, și oricât te-ai strădui, tot nu reușești să îmbrobodești mâncarea așa cum reușea ea – spre disperarea și furia tatălui tău dezamăgit, care îți amintește asta de fiecare dată când se întoarce beat criță de la crâșmă, socotind poate și el în minte cum se subțiază, pe zi ce trece, amintirea nevestei și cât de puține lucruri au mai rămas în urma ei.

Nici încălțările ei pe care ți le-a lăsat înainte să moară nu vor mai rezista prea mult, au deja găuri în dreptul degetului mare, căci au trecut atâția ani de când le-ai luat în primire și de când le ții ascunse în cufărul din pod, pe care îl deschizi uneori și le privești îndelung, clătinându-te încet în față și-n spate, ca și cum ai asculta un cântec străvechi, ascuns celorlalte urechi. Și degeaba se vor strica și vor trebui aruncate la un moment dat, degeaba – încălțările astea în mintea ta și-au aflat deja primul mormânt și acolo vor rămâne pe veci.

Măcar în noaptea asta neagră, însă, le poți strânge la piept, într-o doară întrebându-te dacă te mai încap, dacă se cade să porți și ciorapi la intrarea în cetate sau dacă îți vei putea spăla undeva picioarele ca să le încalți, fără praful și mizeria drumului de câteva ceasuri bune și lungi între care vei păși desculță, ca să nu risipești nimic din pielea tot mai subțiratică a încălțărilor – și tot legănându-le așa, ațipești obosită și adormi.

Nu știi câtă vreme, nu îți dai seama, când tresari speriată peste un timp în jurul tău zace aceeași beznă oarbă – doar o fâlfâire de aripă mișcă aproape de obrazul tău o dâră de aer și chiar fără să vezi nimic și fără să pricepi cum anume sau de ce, știi sigur că făptura aceea este un liliac care zboară ca un semn mut de departe și vine tocmai de la călugărul străin

cu barbă scurtă și ochi verzui, adânciți în orbite, care a bătut la ușa casei voastre și a privit, o singură dată, și în ochii tăi, tulburându-i peste măsură.

Și îngrozită de presupusa vietate sari în picioare și te întorci pe călcâie ca s-o iei la fugă spre casă, să închizi cu degete tremurânde ivărul porții, să te trântești pe grămada de paie aruncată în pridvor și să-ți acoperi repede capul cu o pătură – abia dacă mai poți respira, dar după ce-ți tragi sufletul o vreme se risipește și prima spaimă, acum pleoapele îți atârnă iarăși greu și îți imaginezi cum ar fi să dormi totuși, măcar un ceas.

Nu. Mai bine te ridici cu mișcări încetinite, te așezi în fund și îți sprijini spinarea de peretele de chirpici al casei – nu îndrăznești să dormi, de teamă că nu vei mai auzi căruța lui Petermann huruind lent pe drum, așa că îți aranjezi pletele negre cu degetele, îți cuprinzi rochia cenușie cu mâinile și o înfășori în jurul pulpelor, îți culci ușor tâmpla pe genunchi și începi să lălăi încetișor un cântec străvechi.

Iar vocea ta sună deja precum cea a mamei– singură te asculți din afară, din întunericul care te înconjoară, și-ți amintești inflexiunile, șoaptele sau răstelile ei, cum își ștergea gura pe la colțuri cu vârfurile degetelor, obrajii crăpați de riduri sau firele albe din părul lins – începi să semeni cu ea în tot felul de gesturi mărunte, fratele tău îți aruncă uneori priviri

pătrunzătoare, pline de reproșuri parcă, atunci când recunoaște în tine rămășițele mamei moarte de ani buni, și sufletul tău se oprește în loc o vreme, dar nu știe ce să spună în fața acestor fărâme, tresare doar într-un târziu, când pe uliță se aude în sfârșit zornăind căruța lui Petermann.

Te repezi la portiță, deschizi ivărul cu mâini tremurătoare și faci câțiva pași pe drum. Aștepți ca dârele mici de lumină să te descopere și Petermann să oprească în dreptul tău – să urci, aproape împiedicându-te, cu răvașul încleștat între degetele tale de copilă, care toată viața au strâns între ele doar cratițe și linguri de lemn.

Nici nu-ți trece prin cap să-l deschizi, să vezi ce poate fi atât de important pentru viitorul fratelui tău, căci nu cunoști literele – nu știi nici să scrii și nici să citești, tu ești dintre cei care așteaptă cuminți să li se spună unde începe fericirea, când se sfârșește durerea sau cât de tare să plângă atunci când pe uliță trece convoiul prințului mort zilele trecute într-o încleștare cu soldații domnitorului Petru Rareș, surprins prea aproape de ziduri și împins înapoi, spre cetatea Ciceu, unde a promis că va aștepta răbdător vremuri mai bune – după cum a povestit atât de tulburat fratele tău, într-o seară, înfulecând din farfurie, sosit după un drum lung străbătut pe jos din cetate, după ce primise învoire de la meșterul său să lase

pe altcineva de pază în turnul de la Poarta Lemnelor și să se odihnească două zile, de Paști, acasă, așa cum prevăd și legile breslei, de altfel.

Cu mâna încleștată pe căpăstru, Petermann te privește cu coada ochiului cum urci împiedicându-te și mormăie că poate va reuși să-și vândă găinile cu 5 denari, nu cu 4, cât se plătește de obicei, căci ale lui sunt mai grase și fac o grămadă de ouă – să dea Dumnezeu, murmuri și tu, cu ochii căscați la dâra de lumină din dreapta, care anunță că în sfârșit se termină întunericul.

Și că se înalță încet lumina și curge tiptil spre căruța care scârțâie, târându-se ca melcul pe drum, și atinge în treacăt smocurile de iarbă de lângă șanțul de pe margine, cu fire verzi și tăioase de iarbă peste care dintr-odată încep să sclipească picăturile de rouă atunci când razele dinainte le străpung calea, oglindindu-se luminos într-însele – și nu se opresc decât dincolo, pe partea stângă a drumului, unde începe pădurea adâncă de brazi, în care nici un sătean nu îndrăznește să intre de groaza strigoilor.

Nici ochii tăi nu îndrăznesc să privească mai departe de primele rânduri lungi de copaci, căci coloanele de lemn prea înalte și poate aspre la pipăit încep a se mișca amețitor, clătinându-se și foșnind alene, spre vârfuri, parcă ascultând și ele un cântec străvechi pe care te chinui, cu urechi încordate, să-l

prinzi și tu din zbor, dar nu izbutești, ți se tulbură privirea ca într-o vrajă, iar capul îți alunecă de câteva ori în piept, smucindu-se. Și nu poți decât să caști ochii, ca să nu se închidă cu totul în somn, să-i freci apăsat cu pumnii, ca să stea deschiși, fiindcă sunt prea multe lucruri noi de privit îndelung, cu mare și cotropitoare foame care îți poruncește pentru o clipă să le înfuleci și să le mesteci cu oase cu tot – sunt câțiva gospodari ieșiți la fân cu noaptea-n cap, tot potrivind căpițele și aranjând fânul cu furcile, departe, pe o colină, sunt și două calfe de vreo 15 ani care merg probabil tot spre cetate, să-și încerce norocul, și rămân în urmă ca și pietrele rotunde sau colțuroase sau pătate cu tot soiul de forme ciudate care curg îndărăt printre roți în timp ce praful de jos se înalță, tot încercând să pătrundă printre cele două scânduri late ale căruței în care stai ghemuită, cu gleznele deja înțepenite și traversate acum de furnicături chinuitoare pe sub faldurile de rochie cenușie, cu poalele murdare.

Mai bine să te întinzi puțin, să nu stai așa chircită, că o să amorțești cu totul, până la poarta cetății mai e cale de vreo patru ceasuri, mormăie Petermann, aruncând peste tine pătura roasă și plină de păr cu care își acoperă caii – o împingi ușor, cu o umbră de scârbă, să nu-ți ajungă peste gură, îți întinzi picioarele peste lemnul strâmb al căruței, care ține

strânse laolaltă și desagile uriașe ale lui Petermann, și le lași să spânzure așa o vreme, dezmorțindu-ți degetele.

Într-un târziu ațipești, cu gândul la poarta cetății care se apropie și la bolboroselile vărului care repetă, în loc de rugăciune – o găină 4 denari, o gâscă 6 denari, o curcă 13 denari, un cârnat 2 denari, un miel 14 denari, un purcel 18 denari, un vițel 75 până la 80 denari, 150 de ouă cel mult 50 denari, o cupă de vin în Marktplatz 2 sau 3 denari, după supărările de peste zi sau noapte ale cârciumarului, o mierță de ovăz 25 până la 28 denari, un car de lemne 24 cel mult 28 denari, un cal între 5 și 9 florini – și nu reușești să te trezești decât atunci când soarele îți umple fruntea de broboane care alunecă și-ți udă părul de lângă tâmple, când cetatea se întrezărește deja tremurând în zare, dincolo de valul de aer fierbinte, la câteva sute de pași depărtare – când Petermann smucește din hamuri în fața hanului de lângă cetate, încât și căruța scârțâie îngrozitor din toate osiile.

Aici are de gând să poposească o vreme, să bea niște mied, căci în cetate nu e sigur dacă va prinde vreun cârciumar generos și dispus să scoată de sub tejghea, pentru câțiva denari în plus, licoarea altfel interzisă – aici poți și tu să-ți speli picioarele prăfuite, ca să le ascunzi apoi, așa cum se cuvine, înăuntrul încălțărilor moștenite, să te înspăimânți stând în fund

lângă fântână, cu apa clipocind pe picioare, peste glezne firave și printre degete murdare, când soarele, într-o clipită, se întunecă mânios și dindărătul unui nor aruncă deodată o ploaie năprasnică asupra animalelor adăpostite în curte și a câtorva negustori care n-au apucat încă să intre în han.

Și ascunzând la piept și acoperind cu pelerina încălțările atât de cuminte aranjate lângă tine, în iarbă, și cu poalele rochiei strânse în celălalt pumn și ridicate până aproape de genunchi ca să nu le murdărești cu zloată, rătăcești câteva clipe prin curte, dar nu îndrăznești să intri în han – îl ocolești și ajungi la grajdurile din spate, într-un șopron în care stau deja adunate, tremurând ca găinile, zeci de alte femei, dar și câțiva bărbați, slugi poate, ignorate de stăpânii care se adăpostesc la căldură, în han – au toți veșmintele strepezite de fâșii de ploaie și se uită în față, spre cel care nu se înfricoșează în fața puhoaielor și-i privește senin, cu ochii verzui, adânciți în orbite, și-i cheamă cu șoapte vrăjite – veniți, glasul Domnului peste ape strigă, veniți să luați și voi din Duhul înțelepciunii și al înțelegerii, astăzi firea apelor se sfințește, Mântuitorul nostru s-a împielițat ca să scoată tot rodul omenesc din răutatea pe care a agonisit-o, de ce să vă irosiți denarii pe lucruri care nu vă hrănesc și nu vă satură, veniți, căutați-l pe Domnul Dumnezeul vostru acum, când încă îl puteți găsi,

strigați către dânsul acum, cât încă este aproape de voi, veniți – iar oamenii pășesc afară în ploaie, împinși și de babele din spate, care râvnesc la apa tămăduitoare și făcătoare de minuni pe care le-o întinde străinul.

Ai face și tu un pas în față, dar privindu-ți picioarele acoperite de noroiul din curte și poalele rochiei înnegrite de murdărie, te oprești rușinată. Te gândești că, de fapt, nici nu ai nevoie de așa ceva, nu este nimeni bolnav în jurul tău, or fi având alții, cei din față, mai multă trebuință de minunile acestei ape. Așa că stai locului, rămâi singură sub șopronul deodată părăsit, și privindu-l alene, cu tâmpla sprijinită de stâlpul de lemn, printre picăturile lungi de ploaie care alunecă de pe burlan, îți faci mâna căuș și o întinzi după apa care se prelinge de pe acoperiș și, hămesită, o duci la gură și o bei, simțind din nou o mare și cotropitoare foame care îți poruncește pentru o clipă să-l înfuleci și să-l mesteci cu oase cu tot – în schimb întinzi palmele după încă un căuș, și apoi încă unul și încă unul.

Iar privirile verzui, adâncite în orbite, se înalță peste mulțimi și poposesc din nou, o singură dată, și în ochii tăi, și apoi surâd înseninându-se și fără cuvinte îți șoptesc că, într-adevăr, și apa din care bei tu sub șopron tot tămăduitoare este, căci astăzi firea apelor se sfințește, iar oamenii care se căiesc cu

adevărat sunt atât de rari, și la fel de rar îi întâlnești și pe cei sinceri. Adică, în fapt, astfel de oameni sunt cei mai rari, mai ales atunci – acum, când nimeni nu poate fi sigur că a ajuns la deplina iertare.

Și înaintea oricărui răspuns, înainte să te tulburi peste măsură, ai putea să juri că acesta e primul salut adevărat care ți se adresează în ultima vreme, poate și ultimul – dacă nu s-ar auzi o voce pițigăiată, chiar în stânga ta, strigându-ți că a sosit vremea de pornit mai departe și de pătruns în cetate – și cu părere de rău și un fel de oboseală încetinită, îți întorci fața către Petermann și către drum, că doar ce naiba să înțeleagă o simplă muiere ca tine despre ascunzișurile unei astfel de întâmplări? Mai nimic.

Așadar, faci primii pași mărunți către cetatea înconjurată cu ziduri de piatră maronie, iar Poarta Spitalului se deschide zgomotos, scârțâind alene, pentru tine și pentru alți câțiva negustori care lasă în urmă șoaptele despre apa cu veselie scoasă din izvoarele mântuirii și despre cei care vor zice în sinea lor sau cu voce tare că Domnul trebuie lăudat, pentru că înalt este numele lui și pentru că El a făcut fapte strălucite.

Și cetatea îți năvălește deodată în ochi cu nemaipomenită zarvă și abia apuci să te ferești de caleașca prăfuită care traversează în goană Holzgasse, dar tot întrezărești umărul dezgolit al fetei care își ceartă

iubitul, poate un viitor prinț moștenitor, pentru cine știe ce fleac, tocmai când de la colțul străduței care dă spre Kleiner Ring iese garda cetății pentru rondul de dimineață, iar în urma bărbaților în costume strălucitoare întrezărești și două precupețe care șușotesc ceva despre vizita reginei Isabella și despre alaiul și zilele de sărbătoare care vor urma și despre rochiile pe care le vor termina degrabă pentru această întâmplare de care depinde destinul cetății – în timp ce ochii tăi privesc larg deschiși, inundați de veselia, zdrăngănelile și muzica din jur, fără să bănuiești defel că tocmai răvașul care te-a adus aici are să-ți curme viața și destinul până la sfârșitul anului.

Și nici că vei fi tu însăți târâtă fără milă în fața întregului sat, deși un cerșetor schilod, cu fața scursă și pocită într-o grețoasă rană supurândă, aproape de treptele catedralei, încearcă să te avertizeze și aruncă spre tine o ploaie de amenințări și urlă că se apropie sfârșitul lumii – poate chiar de după colțul acestei străduțe sau din apele murdare care traversează molcom Marktplatz și o despică în două, pe mijloc, sau din întunericul care se lasă în valuri de ceață cenușie peste case și străzi și înghite dintr-odată aproape toată cetatea, cu ultimii ei plimbăreți cu tot, cu ultimii gospodari care se retrag îndărătul porților.

Privești uimită în jur că doar tu ai rămas pe stradă și două felinare care ard subțire departe, în capătul

pieței, iar teama și groaza cresc în ochii tăi când ghicești încă o siluetă, înfășurată în mantie neagră, parcă așteptându-te în Durchgang, sub boltă – până la Poarta Lemnelor se tulbură într-o siluetă mișcătoare, gata să se topească în văzduh, dar până acolo mai ai de străbătut cale lungă, pașii tăi încep să tremure și când treci pe lângă Durchgang și ajungi în dreptul siluetei fruntea se umple de broboane reci de sudoare, iar picioarele ți se împleticesc în câteva dale de piatră.

Cât să observi că străinul se desprinde ușor de sub boltă și te urmează tăcut, fără zgomot, fără umbră, așa că grăbești pașii, brațele ți le încrucișezi deasupra sânilor și murmuri repejor o rugăciune veche, apărătoare de crime și omoruri – numai că degetele străinului nu scot nici un pumnal de sub mantie, îți ating doar șuvițele de păr ieșite de sub bonetă, îți înconjură gâtul, te întorc de umeri cu fața spre el, trag de șireturi și smucesc boneta de pe cap.

Pletele tale negricioase flutură o vreme pe lângă urechi, apoi îi acoperă cu totul fața, pleoapele, barba retezată scurt și respirația unei băuturi scumpe care îți zdrobește gura. Apoi te trage după el înapoi în gang și te împinge în perete, îți lipește spinarea de zidul gros și începe să-și plimbe palma dreaptă peste pântecul de postav al rochiei, peste sânii prinși în corset, peste obrajii înfierbântați – și îți lasă și câteva clipe libere să țipi după ajutor.

Poate că cineva tot ar ieși să vadă ce se petrece în gang și să te salveze, dar când deschizi gura să răcnești după ajutor, printre dinți se prelinge doar un geamăt slab – nu mai țipi. Iar străinul icnește și el, poate încântat, își preumblă degetele lungi peste faldurile ample ale rochiei, le dă la o parte ca pe o grămadă de fân uscat, se repede între picioarele tale goale, te pipăie, deja umezită și gata de străpuns.

Nu mai trebuie decât să-și desfacă în pripă nădragii cu cealaltă mână, să-ți ridice fundul în palme și să-și plimbe carnea umedă peste pulpele tale, să se joace acolo un timp nesfârșit, până îl tragi tu de umeri mai aproape, ca să pătrundă odată înăuntru, căci ne-a ajuns cât am simțit, să te tragă odată ca-ntr-o țeapă și să pricepi că e imposibil să mai scapi acum din chingi – deja este târziu și bine.

Așa că te-ai îndesat și tu, ți-ai căutat un culcuș în care să te zvârcolești cu drag, fără să mai știi câtă vreme se scurge așa – pe caldarâm se aud pași, străinul încremenește și te strânge și te ascunde sub mantie, și stați în tăcere până când oasele amorțesc cu totul, iar pașii se îndepărtează și ticăie peste piatra străzii tot mai slab, mai departe, și când nu se mai aud deloc vă dezlipiți, străinul îți aranjează câteva șuvițe de păr, îți culege boneta de pe jos și ți-o pune pe cap, își mai trece o dată limba peste buzele tale și plescăie mulțumit – pare că și zâmbește, dar nimic

nu se vede în jur, la doi pași, în întunericul gros prin care răzbat câteva din cuvintele lui, în germană, oricum nu pricepi nimic din ce spune, îl împingi mai încolo, îți aranjezi rochia, corsetul și pelerina peste umeri și ieși, îngrozită de fapta ta, în stradă.

Iar când ajungi la Poarta Lemnelor îți găsești fratele patrulând somnambulic în turn, scoți repede din trăistuță răvașul atât de important pentru viitorul lui și începi să-i povestești tremurând despre vecinii din sat, despre fânul strâns zilele trecute sau șura cu acoperiș ciuruit de ultimele ploi și furtuni abătute peste întregul district, despre tata și cei câțiva denari pe care-i trimite cu rugămintea să fie drămuiți cum se cuvine – îi despăturești din pânzătura ascunsă și înghesuită între sâni, bine că nu i-ai pierdut în foiala din Durchgang. În rest, înțelegând că ai străbătut totuși un drum cam lung pentru mintea ta necoaptă și pentru ochii tăi care nu au văzut prea multe la viața lor, îți face semn să te întinzi pe banca de lemn din cămăruța lui de paznic și să dormi, că apoi dimineață veți merge împreună la Petermann, care te va duce înapoi acasă, spre seară, înghesuită în căruță alături de toate celelalte cumpărături din târg – un cârnaț 2 denari, un miel 14 denari, un purceluș de lapte 18 denari, 150 de ouă 50 denari, 10 litri de vin 20 denari, o mierță de ovăz 26 denari. Nu știe exact ce va face cu toate astea, dar văzându-le așa frumos

întinse pe tarabele negustorilor, nu s-a putut abține și le-a cumpărat, dacă nu pentru el, poate pentru alții din sat care vor avea trebuință de ele.

Iar până le aranjează pe toate în căruță, și le sucește și le învârte să stea cât mai bine, povestește cu frate-tău despre judele Werner, care l-a invitat din nou pe principe să-și trimită cavaleri de nădejede pentru încă un transport de praf de pușcă din proviziile cetății, cavalerii trimiși bântuie pe străzi încă de săptămâna trecută, bine că pleacă toți azi pe la prânz, căci șușotesc gospodinele pe la colțuri că au dat iama printre femeile din târg siluindu-le, deși nimeni nu s-a plâns cu glas tare sau răspicat, le-o fi plăcut și lor, ce crezi – rânjește Petermann și se scapă cu un șuvoi de vorbe deșucheate de care nu ai trebuință, faci câțiva pași tulburați mai încolo, apoi deodată îți vine să alergi spre catedrala de peste drum, să te rogi bunului Dumnezeu să-ți ierte păcatul și abia târziu, pe treptele bisericii, apuci să-ți tragi sufletul, să-ți ștergi lacrimile, în timp ce o mână puternică de bărbat din garda cetății te împinge în lături – la o parte cu toți acei profeți care îi spun poporului lui Cristos „Pace, pace“, când nu este nici un fel de pace în cetate, la o parte, vin acum cavalerii să-și înalțe rugăciunile pentru un drum bun și lin, fără scandaluri și pierderi de vieți omenești.

Nimerești chiar în spatele unui târgoveț cu umerii prea înalți și încerci să te strecori mai în față, să-i vezi de aproape, căci ai fi putut să juri că primul dintre cei doisprezece care au intrat cu cizmele bocănind pe pietrele catedralei a fost chiar silueta care te-a oprit ieri seară în Durchgang – ai fi putut să juri, dar în față tot nu reușești să pătrunzi, atâta apuci, să-l vezi că se oprește o clipă dincolo de pragul catedralei și întoarce capul înapoi, poate chiar căutându-te pe tine cu privirea în mulțimea de gură-cască, numai că o dâră groasă de soare îl izbește în ochi, prin vitralii, așa că se lasă păgubaș, închide ochii ca pentru a-i feri de orbire și se repede după ceilalți – își sfârșesc repede rugăciunea, după care se aruncă pe cai, și în câteva clipe se și fac nevăzuți, tropotind spre Poarta Spitalului.

Se înalță praful până în cer în urma lor, mulțimea se risipește, rămâi tu singură pe treptele catedralei, și fratele tău, departe, fluturând un semn cu mâna și strigând după tine că a sosit vremea de pornit mai departe și de părăsit cetatea zgomotoasă – cu o durere crâncenă în tâmple, ca și cum prea multe, prea lacom s-au înghesuit în mintea ta strâmtă, care nu știe cum să le pună în ordine pe toate și nici nu mai are timp. Când ajungi înapoi acasă, în odaia din față ard lumânări, toate babele te întâmpină mormăind cu fereală și povestind una peste alta cum s-a îmbătat iar

taică-tău, a încercat să-l înjunghie pe vecinul lui cu briceagul, l-au închis în temniță ca să-și bage mințile-n cap și acolo a fost găsit azi-dimineață spânzurat cu funia din nădragi – pentru ce să se fi abătut un asemenea blestem asupra neamului tău, întreabă urlându-ți prea aproape de ureche una dintre bocitoare, și uitând de orice rațiune îi trăsnești o palmă necuviincioasei, care icnește scurt și se prăbușește la pământ secerată.

Se face atunci liniște de jur împrejur, dispar în șoaptă celelalte femei, tu începi să tremuri ca proasta și să bănuiești – uite cât de simplu se apropie sfârșitul – în doar câteva luni îți zăresc toți burta și șușotesc pe la colțuri, ghicesc ei ce s-o fi întâmplat, și dacă nu, se duc la Petermann să-l tragă de limbă și chiar baba pe care ai lovit-o, stând la pândă, te-a văzut încercând să fugi din sat la frate-tău și dă de știre tuturor.

Câteva ore stai închisă în aceeași temniță, fără haine, ca să nu ți se năzare să-ți pui și tu capăt zilelor, iar când temnicerul te trage de păr afară, îți trece repede o funie peste grumaz – cu ea îți strunește mișcările, pe când toți ceilalți te privesc înfrigurați, înghesuiți unul într-altul și mulțumiți să te înfulece din priviri – în capătul satului, nu în cimitirul din deal, căci acolo se odihnesc numai cei vrednici, în schimb păcătoșii ca tine sunt duși la răscrucea de

drumuri înspre districtul vecin, să-ți putrezească oasele fără odihnă în colbul drumului, călcate în picioare de venetici sau de străini cu ochii adânciți în orbite.

În față s-au așezat bătrânii din consiliu, apoi muierile și fetele nemăritate, aduse cu forța, cum ai fost și tu adusă pe când aveai doar 13 ani, să vezi moartea altei păcătoase și să pricepi dindărătul privirilor îngrozite ce te așteaptă dacă îndrăznești să calci strâmb.

Dar nu ai priceput. Și degeaba răcnești acum din toți rărunchii și ceri îndurare, tot așteptând să năvălească străinul pe uliță, să se înalțe praful până la cer în urma lui, să le taie gâtul celor hapsâni din față, să te dezlege și să te ridice ușor în șaua înfierbântată, să te proptească în spatele lui – degeaba.

Abia târziu, când nimeni nu-și va mai aminti de încălțările cu care ai fost aruncată în groapă, nici de chipul, de ochii sau de obrajii tăi, degetele obosite ale scribălăului din cetate vor mâzgăli repezit, în catastiful pe care îl poartă mereu sub braț, câteva cuvinte despre tine și despre fiica lui Urban Seufel din Mettersdorf, condamnată tot azi la îngropăciune de vie, după ce a rămas grea, a născut într-un lan de porumb, și-a sugrumat odrasla, dar n-a îngropat-o îndeajuns de adânc, i-au găsit porcii mânuța înghețată și i-au mâncat-o.

Însă mâinile lui îngrijite, de om care toată viața a ținut doar penița între degete, nu știu să scrie despre mormanul căcăniu de pământ scos din groapa ce te așteaptă cu tot cu încălțările moștenite și cu ochii înroșiți de frig, din care încep să curgă lacrimi în neștire – n-o să vină nimeni să te salveze, vecinii tăi chiar au de gând să te azvârle imediat înăuntru și să arunce peste tine bulgări de pământ înghețat care îți zdrobesc dinții, în timp ce din apropiere se aude vocea slabă a unuia care citește despre păcatul tău și pedeapsa cuvenită, iar un preot îngână o rugăciune fără noimă: cel rău să lase calea lui și cel nelegiuit să-și lase vicleniile și să se întoarcă spre Domnul, căci El se va milostivi de dânsul ca și de acest suflet pierdut din Münzdorf – Maria Simbriger, 17 ani, să nu mai păcătuiești data viitoare

ÎNTR-O NOAPTE PE NEAȘTEPTATE ȚI-AI ADUS AMINte aminte de părinții tăi morți atât de devreme.

Și uitând pentru o clipă unde te afli sau prelungindu-se visul prea mult sau poate doar închipuindu-ți că ai fi iar în odaia cea veche a copilăriei din Lugano, ai zvâcnit brusc din picioare și într-o clipită ai pierdut orice urmă de echilibru și te-ai prăbușit pe caldarâmul rece al catedralei.

Chiar peste una din pietrele fixate ieri de cei doi meșteri ai tăi de încredere, care au știut exact cum să bătucească și cu anume câtă grijă să lovească dalele peste pământul maroniu, ca să rămâi tu cu impresia că te-ai afla în sufletul unui uriaș ceasornic.

Și ca să nu calce Preasfinția Sa Episcopul pe pământul murdar și păcătos al acestei cetăți uitate de rege și sfinți, atunci când va veni aici de Paști să slujească Sfânta Liturghie și să binecuvânteze întreaga construcție.

Și chiar dacă acum întunericul gros plutește greu și înghite orice lucru din jur, și chiar trezite în crucea nopții, după ce te-ai prăvălit pe caldarâm, lovindu-ți ușor tâmpla, degetele tale se răsfiră înfometate peste pietre, să pipăie ca un orb dunga de pământ dintre ele și apoi chipul lor bătucit de ciocane uriașe și apoi colbul așezat pe deasupra și apoi crăpăturile lungi care le brăzdează pe alocuri – și nu se pot liniști decât după ce s-au convins că totul este în regulă – de-acum poți să te ridici din genunchi și să te întorci liniștit în colțul de catedrală unde ai cerut să ți se facă un așternut, aproape de intrare și de turnul care se înalță spre nord, aproape de stâlpii pe care crestezi, din când în când, încă o viață risipită, încă un om prăbușit de pe schele.

Acolo ai aruncat câțiva baloți de paie și o pătură, oricât a insistat judele Thomas Werner să rămâi în odaia din han, ca să nu clevetească lumea și să nu-l bănuiască de cine știe ce zgârcenie când vine vorba de omenit meșterii care înalță și restaurează catedrala cetății. Acolo ai vrut să dormi, ca să fii sigur că și peste noapte plutește în jur duhul cel bun – precum odinioară, în Lugano, când de departe, din propria odaie împinsă într-un capăt de coridor întunecat o auzeai pe maică-ta pregătind dimineața devreme ceva de mâncare, fredonând un cântec străvechi, auzit probabil chiar în casa bunicilor – și când erai

sigur că toate orele zilei se vor așterne în liniște înaintea ta, gata să fie călcate-n picioare, îngenuncheate și înfrânte. Și când puteai să juri că doar cântecul acela e în stare să fixeze dimineața în matca ei necesară.

Și că, așa cum se întâmpla în nenumărate dimineți, ieșind din odaie, vei da cu ochii mai întâi de tatăl tău, aplecat iar lângă sobă, pe scăunașul de lemn cu trei picioare, cioplind vreo drăcovenie într-un ciot, cu briceagul lui fermecat, sau vreun animal sau vreo închipuire fantastică într-o bucată de lut frământată îndelung între degetele lui puternice, de om care toată viața a simțit cum zvâcnește inima în bulgărele acela de pământ căcăniu – despre care o să-ți spună în curând, numai să simtă că te-ai trezit – că întocmai precum Dumnezeu însuși, pe vremuri, i-a închipuit pe Adam și Eva dintr-un lut ca și cel din coasta grădinii voastre, suflând apoi peste ei abur sfânt și dăruindu-le viață, la fel și tu, numai să vrei, numai să-ți pui în gând, poți să cioplești ceva în lemn, în lut sau în orice piatră de pe marginea drumului. Ca apoi, suflând peste ele, când vei fi deja mare și îndeajuns de puternic, învăluindu-le în abur sfânt, să le aduci și tu negreșit la viață.

Dar oprindu-se din cântat și din întins rufele șiroinde sau lăsând să-i cadă din mâini, înadins și zgomotos, coșul cu fructe adunate din grădină, mama își face cruce și se răstește aspru la tatăl tău că nu a

sosit încă vremea să-ți împuie capul cu asemenea fantasmagorii, sunt altele, mult mai importante, de învățat înainte – să te bagi calfă la un meșter pietrar priceput, de pildă, să înveți o meserie, să fii în stare să ai grijă de familia ta – căci la ce ți-ar folosi să întrezărești anume cum și cât de adânc bate inima în miezul unei pietre, la ce ți-ar folosi să știi ce mai face în absența ta, la ce.

Mai ales într-o lume plină de tâlhari, de mari primejdii și răscolitoare taine pe care abia poți să le deslușești, darămite să le mai și pui în fireasca lor ordine. Nici nu ai avea vreme, de altfel, căci se tulbură Poarta Spitalului într-o siluetă mișcătoare, deasupra aerului încins de vară, gata să se topească în văzduh, iar consilierul Christian Pomarius Baumgarten îți dă din nou târcoale cu nelipsitul său catastif sub braț și cu o coală albă și mare pe care ar vrea să te roage să-i desenezi ceva, probabil, dar nu mai îndrăznește, pentru că, nu neapărat cu voie, ci dintr-un fel de obișnuință mai degrabă, ochii tăi aruncă în întâmpinarea lui priviri sfredelitoare care dezgolesc ceva din spaima coșmarului de azi-noapte, atât de prost îngropat în orbitele tale secătuite de somn, încât se întoarce consilierul pe călcâie și se face nevăzut.

Se va ocupa de alte treburi mai importante și mai departe de trupul tău înalt și puternic, rămas singur în pragul bisericii parohiale, cu tâmpla sprijinită de

stâlpul de piatră, privind alene mulțimea colorată, murdară și zgomotoasă din Marktplatz.

Abia când din spate te înfășoară tiptil întreaga răcoare a halei gotice, ca o șoptită chemare, te întorci spre ea cu totul, încet, fără să pășești încă înăuntru, ci doar scrutând din prag, cu priviri verzui și năprasnice, bolțile arcuite și coloanele care se topesc sus, în acoperiș și care, înălțându-se atât de pașnic, îți liniștesc treptat răsuflarea, până când ajungeți să respirați același aer, aceeași pulbere de piatră cioplită, împrăștiată de jur împrejur peste tot, în aceeași clipă, deodată.

Și așa cum tu le privești îndelung, adâncit în socoteli geometrice și-n gânduri întunecate, ajung și ele să învețe să privească înlăuntrul tău, ghicind poate o parte din spaimele și îndoielile care te macină noaptea, în somn, și să aștepte în liniște, fără inutile reproșuri, să le modelezi sufletele deasupra pietrei aspre, să le conturezi un chip zdravăn și atrăgător, așa cum poate însuși Vitruvius ar fi făcut-o, spre slava lui Dumnezeu și uimirea celor care vor intra cu pași șovăielnici să admire bolțile cu arcurile lor frânte, tribunele de deasupra navelor laterale sau cele treisprezece mii de bucăți de sticlă rotundă care au fost plătite și montate chiar zilele trecute între ramele subțiri ale noilor ferestre, optsprezece la număr, în toată catedrala.

Fără să le pui la socoteală pe cele din turn, cele mai mici, sau pe cele vechi, zidite și ascunse de meșterii tăi cărora le-ai cerut apoi să despice în ziduri ferestre noi, nemaipomenit de înalte, sfârșite în arcuri semicirculare, mai sus, spre cornișa acoperișului, să ridice în exteriorul bisericii și șaisprezece contraforți care să sprijine zidurile în punctele lor cele mai slăbănoage, fiindcă s-ar putea prăbuși oricând peste sufletele care intră să admire, între altele, și coloanele uriașe – șase pe partea dreaptă și șase pe stânga, atât de groasă fiecare, încât nu poate fi cuprinsă de brațele răsfirate a doi bărbați zdraveni.

Acum sunt înconjurate și aproape acoperite de schelele din bârne de lemn pe care te-ai tot cățărat în ultimele zile, cu buzunarele nădragilor pline de cărbune, ca să îndrepți, în capătul de sus, liniile care conturează portretele și brațele alungite spre podea ale celor doisprezece apostoli – pe rând te plimbi de la unul la altul, tot încercând să le ghicești și să le desenezi apoi căutătura potrivită, molcomă, aprigă sau necruțătoare, dojenitoare, iertătoare, încruntată sau chiar amenințătoare.

Numai că mortarul care învăluie ca o pătură caldă pietrele coloanelor nu ține seama de firea fiecărui apostol și se risipește în valuri subțiri de praf alb care îți acoperă barba și într-o clipită o face să semene cu a unui moș – și ghicești că iar or fi umblat ucenicii la cantitățile de nisip sau apă, încercând să șterpelească din materialele de construcție sau sperând să agonisească și să vândă din ele în afara bisericii, la târg.

De sus până jos mături coloanele cu priviri hămesite, închipuindu-ți că măcar această idee ar putea să fie acceptată de consilierii și preotul cetății, măcar de data asta să nu înțeleagă că, întruchipându-i pe apostoli în cele douăsprezece coloane, îl ignorăm pe Isus Cristos, Mântuitorul nostru drag, nu cumva greșit să-și închipuie că-i prețuim nepermis de mult sau că ne pierdem în detalii fără importanță, scăpând din vedere esențialul.

Însă chiar asta își închipuie, atunci când clatină nehotărâți din cap și te roagă doar să acoperi coloanele cu var și poate cu câteva decorațiuni simple, căci nimeni nu are trebuință de asemenea imagini, credința și chipurile apostolilor le poartă fiecare credincios chiar în suflet.

În suflet pe dracu' – le mormăi în față enervat, și pe măsură ce le întorci spatele te simți obosit și, mai mult decât atât, ești pe de-a-ntregul o sfârșeală, ești sătul de ei toți și de cetatea asta uitată de rege și sfinți care ți-a oferit un contract de doi ani prefăcuți în cinci, din pricina atâtor propuneri și refuzuri și solicitări și comenzi de la vecini, care vor fi și ele plătite, negreșit, dar care s-au amânat deja peste

măsură. Cumva ar trebui să te rupi de toate astea și să te întorci acasă, în Lugano, unde te așteaptă o nevastă frumoasă și mult prea îngăduitoare și trei copii care măsoară în tăcere o lună, un an, șapte ani, fără să învețe vreodată cui trebuie să mulțumească pentru primii optsprezece ani de absență și fără să mai apuce să-ți povestească de primele lor înfrângeri, de ultimele victorii sau de copiii luminoși care le cresc în brațe și care îți duc deja dorul fără să te fi bănuit sau mirosit măcar – vor fi nevoiți să se mulțumească – vei fi nevoit să te mulțumești să-i pictezi îngeri, cât de ocru sau albastru sau roșu sau negru vrei tu, să-i împletești sau să-i ascunzi între crengi și plante răsucite, galbene, verzi sau gri – pe unele chei de boltă să apară, rugămu-ne vouă, în afara acestor minunate ornamente cu îngeri și câteva portrete cu mâini, picioare, cai, armuri, coifuri și săbii, adică oștenii și soldații care ne apără cetatea de toți dușmanii văzuți și nevăzuți.

Așa că în cele din urmă te vei mulțumi să demolezi câteva bolți ale navelor din fosta bazilică și vechiul lor acoperiș, ca să înalți și mai mult zidurile care mărginesc corul bisericii și navele laterale, să regândești fațada vestică și să-i adaugi un turn mai mic, al scărilor, și să desăvârșești portalul.

Să fii fericit că ți se oferă onoarea de a decora ferestrele catedralei – după cum ți-a șoptit ironic unul dintre consilierii cetății – și fericit că poți să tăvălești ziua-n amiaza mare târfele din Holzgasse, și uneori și nevestele care se înfățișează pe furiș, tremurând disperate și scotocind aiurea după fericirea pe care n-o găsesc în patul conjugal.

Nici o muiere care ți s-a oferit nu ai ratat, încă de când ai sosit aici, ți s-a dus deja vestea că pe toate le primești fără ezitare în patul tău, pe toate le tăvălești preț de un sfert de ceas, pripit și îndesat le zdrobești sub tine aproape în fiecare noapte, fără să le privești niciodată prea atent, fără să le cântărești hramul sau să știi pe care ai avut-o între craci, a doua zi, la lumină, când în sfârșit se termină întunericul și se destramă în unghiuri, linii frânte, pătrate sau cercuri care constrâng în sine pietrele ce zac grămadă în dreapta, așteptând să fie zidite sus, în turnul cu scări, ferestrele care au rămas neatinse din vechea construcție, treptele abrupte de piatră și lemn care duc spre turnul cel mare – negustorii gălăgioși de la tarabele din jurul bisericii, soldații din garda cetății îndreptându-se acum spre Poarta Lemnelor, cerșetorii schilozi și precupețele care bârfesc cu voci ascuțite lângă zidul de incintă – dar și fata cea palidă care se roagă singură înăuntru, în Capela Sfântului Mihail, după ce își scoate din picioarele albe încălțările roase, pocite de atâta purtat, pe care le ține acum strâns la piept, cum și Christian Pomarius Baumgarten își plimbă catastiful, cum și tu porți uneori foile galbene din Vitruvius.

Încearcă să împrăștie, din câteva șoapte melodioase, foșgăiala meșterilor, cuvintele rugăciunii nu se fac înțelese, dar firele albe de sunet se înalță cu spaimă de-a lungul coloanelor – ai gândi tu, dacă ai fi unul din trubadurii meșteșugiți la vorbe.

Dar nu ești. Așa că nu te gândești decât la proporțiile acelui trup îndepărtat și gârbovit în rugăciune, și îl desenezi din câteva linii pripite, aplecându-te asupra unei lespezi de piatră pe care în ultima clipă ai zărit o bucată de hârtie, deja călcată în picioare și murdară, dar numai bună să cuprindă și această întâmplare a clipei și toată răvășirea de gesturi care urmează, atunci când gărzile cetății își fac apariția în prag, ca să croiască loc prin mulțimea adunată – la o parte, vin acum cavalerii să-și înalțe rugăciunile pentru drum.

Vine și vremea să ieși pentru câteva ceasuri în târg, departe de zidurile înalte și de meșterii care-și scuipă pe rând în palme, printre dinții galbeni, și apoi se apucă de treabă – pe toți îi învălui cu o privire aprigă care să-i găsească pe fiecare la locul lui, înainte să te strecori spre poarta laterală, ca nu cumva să uite să mute înăuntru chiar azi cele zece lespezi de mormânt rămase în cimitirul înghesuit lângă ziduri, în stânga, să facă și ele parte din pardoseală, să acopere pământul murdar și păcătos, spre cinstea și veșnica amintire a celor care au trăit cândva pe aceste meleaguri, contribuind la înălțarea și bunăstarea cetății.

Iar înainte să ieși, nu uiți să iei cu tine și sulul de hârtii ascunse după poarta masivă de lemn care dă spre Marktplatz – acoperite unele cu schițe ale construcției, porțiuni de străzi, ziduri ale unor case, oameni descompuși în jumătăți de portrete, încheieturi, brațe sau doar degete în mișcare, mușchi contorsionați pe oase, fără milă dezveliți de sub piele, decorațiuni care pot fi puse în cotul ușilor, figuri de animale și plante și obiecte – tot ce vezi în preajmă ar putea să-și găsească un loc în construcția la care muncești de șase ani de zile deja, tot ce scrutezi cu ochii verzui și năprasnici, care mătură străzile dintr-un capăt în altul al cetății, toate siluetele micșorate de sus, din înălțimile copleșitoare ale turnului, sau de jos, de pe butucul pe care te-ai tolănit, în apropiere de Durchgang, privind în gol apele murdare care traversează molcom Marktplatz și o despică în două, pe mijloc.

E zi de târg – o mulțime de negustori dau năvală în cetate, români, sași, unguri sau evrei cu căruțe murdare, sosiți de departe, de prin toate satele din jur, se îngrămădesc să-și ocupe taraba în Kornmarkt, traversează în grabă Holzgasse sau Beutlergasse, vin din toate colțurile districtului, iar unii își întind marfa direct pe jos, ciondănindu-se cu vecinii pentru un loc mai prielnic, cu voci hodorogite sau împleticite de miedul sorbit înainte de intrarea în cetate – îi asculți și-i măsori pe îndelete multă vreme, până când simți că mirosurile și mintea lor tulbure de

oameni nespălați, de două zile pe drum, au împuțit deja tot aerul din jur și că judele Thomas Werner, care iese acum pe poartă, își va stăpâni cu greu disprețul, va păși cu fereală și aproape cu scârbă printre ei, iar dezgustul lui va urca în valuri până-n gâtlej, schimonosindu-i fața aspră, pe jumătate acoperită de o barbă scurtă, îngrijită și cenușie.

În palmă îți sprijini atunci obrazul și te întrebi privindu-l de departe dacă va îndrăzni să-și vomite mațele acolo pe loc sau dacă va reuși să se abțină până mai încolo, spre eșafod.

Dar se abține și tresare deodată atunci când întrezărește în mulțime o siluetă cunoscută, ca și rochia ei de catifea neagră, își mijește ochii ca pentru a vedea mai bine și iar tresare – este chiar Margareta, fiică-sa, cu gluga trasă peste ochi, acoperindu-i cu totul fruntea, figura abia i se ghicește dintre faldurile de pânză scumpă – a trecut adineauri și prin fața ta, fără s-o vezi, absorbit cum erai de apele galbene ale pârâului, iar acum pare că se îndreaptă spre catedrală, gata să treacă prin fața casei ei fără s-o observe, gata să savureze poate execuția publică a unui nenorocit de tâlhar ungur cu un singur ochi, care a îndrăznit să intre în casa judelui, să-l taie cu sabia și să-i spintece un picior.

Însă judele pare să fi uitat acum de tâlhar – nu face decât să se întrebe, surprins, ce naiba caută Margareta afară din casă, neînsoțită, fără nici o slugă alături, iar furia parcă începe a clocoti treptat în mintea tatălui care socotește că este nepermisă o asemenea purtare și că trebuie negreșit pedepsită, ba parcă s-ar pregăti chiar s-o zgâlțâie când va ajunge în dreptul lui și să-i trăsnească o palmă usturătoare, care să pleoscăie amarnic pe obrazul subțire al fetei și s-o îngenuncheze, doborând-o la pământ.

Atunci abia te ridici în picioare pe butuc, înălțându-ți privirile peste mulțime, ca să vezi mai bine toată această întâmplare și răvășire de gesturi, căci târgoveții se îmbulzesc deja mai aproape de scenă și îi acoperă pe cei doi – însă când Margareta ajunge în dreptul judelui, trece pe lângă el fără să-l bage în seamă și fără să-l salute, complet cufundată în gânduri. Și degeaba îi caută el privirea ca pentru a-i azvârli înăuntru toată mânia strânsă în timp ce o privea apropiindu-se, degeaba trage aer în piept ca să-i șuiere printre dinți amenințările iadului, degeaba.

Ochii ei risipesc în jur o lucire drăcească și sfredelitoare, despicându-i drumul printre țăranii care se feresc brusc, înspăimântați poate de disprețul acela – mai înfricoșător decât dezgustul judelui, care nu mai îndrăznește s-o oprească, o privește doar uluit cum se strecoară, cum i se face loc să treacă printre țărani, așa că, învins, se întoarce pe călcâie înapoi în casa din care tocmai a ieșit, ca să vomite în voie, ascuns

îndărătul porților masive de lemn, toată mizeria acestei întâmplări, și ca să se întrebe ce naiba se mai poate face pentru o asemenea odraslă – mai nimic. Poate doar să urce repezit treptele de lemn care scârțâie sub pașii lui mânioși, să ajungă în bucătărie, acolo unde nevastă-sa le dă bucătarilor ultimele îndrumări pentru cina care va fi servită curând după execuția din piață, și acolo, în fața tuturor, să-i tragă câteva scatoalce măcar ei, ca să priceapă astfel cât de prost a educat o asemenea scârbă de viperă.

Iar în timp ce mulțimea începe să fluiere ca să urce odată gâdele și învinuitul pe eșafod, căci s-a întârziat deja nepermis de mult cu deznodământul, privirile tale urmăresc rochia de catifea neagră subțiindu-se în întuneric, cu numele ei înalt cu tot, spre Poarta Spitalului, cu mațele chiorăind a foame cotropitoare care îți poruncește pentru o clipă s-o înfuleci și s-o mesteci cu oase cu tot, s-o sorbi înăuntrul tău ca pe un ciubăr de vin – ce mai lucrătură a destinului, să-ți găsești liniștea frântă, destrămată în cioburi inegale – zdrențuită încă una dintre familiile înstărite ale cetății, într-o noapte de mare spaimă, ca aceasta, în care a fost urzită poate și marea sfadă între actualul jude, Thomas Werner, și cel dinaintea lui, Andreas Beuchel, cândva colegi la Universitatea din Cracovia, cândva prieteni care obișnuiau să pună la cale treburile cetății și îndelung să-și vorbească

despre soarta târgoveților și a districtului – acum dușmani de moarte.

Din pricina unor odrasle nevolnice, își închipuie ochii înecați în furie de pe chipul judelui Werner, din pricina celuilalt, care nu a știut sau nu a vrut să-și convingă fiul s-o domolească odată pe năuca de Margareta, astfel încât să fie și destinul tatălui ei împăcat sau măcar vădit așezat într-o bună rânduială – din pricina celor două priviri care nu s-au întâlnit la vremea potrivită, din pricina uneia care a sfidat-o fără voie pe cealaltă, în câteva clipe s-a surpat tot ce au construit ei într-o viață de om.

Iar în ziua următoare se află că principele a predat cetatea și toate târgurile dimprejur domnitorului Moldovei, Petru Rareș, pentru servicii credincioase – asta i-a lovit pe târgoveți ca un fulger, din senin, căci noul stăpân a și apărut cu armata lui la porțile cetății, încercând să le transmită celor dinăuntru că dările nu se mai plătesc principelui maghiar, ci lui însuși.

Altminteri, nu și-a arătat fățiș puterea și nici nu a trecut cetatea prin foc și sabie, precum alții înaintea lui, dar fostul jude, Andreas Beuchel, a fost totuși învinuit de trădare, pentru că l-ar fi căutat într-ascuns pe domnitor – astfel că, în doar câteva ceasuri de la întâlnirea cu cei doisprezece consilieri, Thomas Werner a ordonat să-l omoare și să-l taie în patru bucăți,

și numai mulțumită magistratului Stephan Goldschmidt din Klausenburg și la rugămințile stăruitoare ale nevestei lui Beuchel s-a reușit schimbarea pedepsei la moarte prin sabie.

Dar nici până în ziua de azi nu s-a putut afla dacă Beuchel nu a fost cumva doar victima unei judecăți greșite, mai ales că Martha, văduva lui Beuchel, plină de furie și vrând să se răzbune pe Werner, a făcut plângere magistraților din Hermannstadt, stăruind să i se înapoieze casa luată cu forța și primind chiar aprobarea Consiliului Superior, care, dându-i dreptate, l-a condamnat pe judele Thomas Werner la moarte – fapt care, în urma unor tulburi și încâlcite împrejurări, nu s-a mai întâmplat.

Nici scribălăul cetății, Christian Pomarius Baumgarten, nu a găsit de cuviință să consemneze urmarea poveștii în catastiful său, o fi știind el din ce pricini anume, pomenind, în schimb, doar că în anul în care Beuchel a fost omorât s-a stabilit în cetate unul dintre strămoșii familiei Bedeus von Scharberg, Sigismund, mare vraci și destoinic vindecător, care a trebuit să renunțe la noblețe și titluri, pentru că nu i le-a băgat nimeni în seamă, ba chiar consilierii cetății l-au luat în derâdere și nu i le-au recunoscut nici mai târziu, când s-a dovedit că știința deprinsă pe la înaltele școli pe care le urmase, dar și priceperea spițerului Andreas, cu care povestea ceasuri întregi

la Vulturul Negru, în spatele porții încuiate, l-au ajutat să vină de hac multor boale ascunse în trupurile și sufletele târgoveților bogați. Încât i s-a dus vestea și au început să-l cheme și patricienii din Klausenburg sau Hermannstadt, care își trimiteau caleștile după el, sperând în minuni și leacuri miraculoase. Îți amintești de chipul lui, l-ai și desenat din câteva linii, alături de una din schițele tale, când s-a prezentat în fața consilierilor – radia dintr-însul un soi de seninătate ciudată, fire subțiri de lumină pașnică îi traversau privirea din când în când – avea nevoie de o casă în cetate, nu avea nevoie de titlurile de noblețe.

Căci văzuse atâtea nenorociri, încât știa prea bine că nu folosesc la nimic, mai ales când sfârșitul se apropie atât de simplu, atât de lin se încheagă sub privirile tale care acum măsoară cerul negru al nopții și întrezăresc dincolo de întuneric amenințarea unui alt întuneric – acoperiți cu ceva ultimele straturi de cărămizi din turnul cu scări care se construiește încet, lângă turnul-frate mai mare, căci în curândă vreme se va dezlănțui și cerul într-o furtună de pucioasă – grăbire-grăbire, se întunecă de tot, îndată încep și ploile să cadă cu nemiluita peste tot districtul, adâncind parcă cetatea într-o băltoacă murdară care duhnește a hoit și oprește din nou lucrările la exteriorul bisericii, spre mâhnirea preotului care îi privește neputincios pe meșterii adunați înăuntru, cum împut

aerul din jur cu băutură în fiecare zi și vorbesc spurcat în casa Domnului, ba uneori aduc cu ei chiar și curve.

Însă de sus, din balconul turnului mare, învăluit într-o cuminţenie pământie, cu apa șiroind din barbă peste cămașă și nădragi, cu coatele sprijinite pe balustrada lată și udă a balconului, nu te sinchisești de păcatele celorlalţi, căci Dumnezeul tău mai presus de fire, atotvăzător, nevăzut și nepătruns, îi luminează deopotrivă pe cei care vin și pleacă din lume, pe cei care nimicesc sau durează catedrale, pe copiii care se sfădesc cu părinţii lor sau pe cei care nu mai au decât să-i viseze – așa cum ești și tu, de altfel, atunci când te apuci bezmetic să socotești, sub privirile bănuitoare ale meșterilor, câţi pași măsoară catedrala de la un capăt la altul, până dincolo de altar, și numaidecât tresari, căci simţi din nou în jur pulsând pustiul lor și al altora care și-au luat zborul de pe stânci, pierind prea devreme – încă îl adulmeci, încă îl cotrobăi în căutarea unor noi semne. Până când începi să semeni cu ei în tot felul de gesturi mărunte, vocea îţi sună uneori ca vocea tatălui tău – singur te asculţi de undeva din afara trupului, răscolit de inflexiunile, șoaptele tărăgănate sau răstelile, mersul agale, pălăria de paie rânduită să acopere fruntea, roasă pe margini de cosași hapsâni și vreme scursă mult prea îndesat – sau mâinile strânse la spate, înlănţuite, atunci când treci încruntat printre oamenii tăi și socotești în minte care cum lucrează și cât de potrivit. Privirile tale verzui par acum și mai amenințătoare, și mai adâncite în orbite, mai bântuite și secătuite de somn sau de vise înfricoșătoare în care cineva îţi răstălmăcește chipul lui pe o bucată de hârtie, în tot împrejurul tău, ca și cum el ar fi o ușă prin care să treci – cineva își amintește că l-a cunoscut, l-a întâlnit, l-a ascultat vorbind, că au fost prieteni, și încearcă acum să ţi-l prezinte, în vreme ce tu, rătăcind într-o rană care nu se va vindeca vreodată și care seamănă cu această catedrală neîndoielnică și făţișă din depărtare, tremurând în aerul încins pe oricare din cele patru drumuri care pătrund în cetate – tu nu ești decât un gard lipit de ușa din sine, înţelegând că bărbatul acesta a mai fost plâns și altă dată, nu mai trebuie plâns, omul acesta ne-a lipsit și data trecută, ne-am obișnuit cu ideea, nu are rost să ni-l mai aducem aminte.

Dar ar fi trebuit să fie aici, să vadă cât ești de fericit, iubit, temut sau clevetit pe la spate, cât de adânc destrămat în felurite fâșii, deznădăjduit și puternicit și cumpănit – ar fi trebuit să fie aici, să privească tulburaţi, să nu mai recunoască pruncul pe care îl ţineau nu demult pe genunchi și care acum clădește ditamai catedrala și stăpânește mișcările zecilor de bărbaţi din cetate chemaţi să dea o mână de ajutor,

ca să se termine construcția până anul viitor, când episcopul poftește să slujească Sfânta Liturghie chiar aici, chiar de Paști, mai ales că ploile care au curs cu nemiluita peste toată cetatea în ultimele zile s-au oprit în sfârșit – mai ales că odată cu episcopul va sosi în cetate și văduva lui Zápolya, însoțită de posibilul viitor principe al districtului, încât toți au luat-o razna cu pregătirile, bărbații au fost trimiși la vânătoare în pădurile din preajmă, bucătarii sunt năuciți cu gătitul, toți târgoveții au fost îmboldiți să-și curețe mizeriile din fața caselor și nici curtea catedralei nu este uitată. Preotul Michael Fleischer bolborosește de un ceas, în sacristie, așezat pe un scăunel, socotind parcă în loc de rugăciune – pentru praguri 40 de denari, pentru lemne 77 de denari, pentru șindrilă 49 de denari, pentru lețuri 8 denari, pentru repararea gardului 16 denari, pentru țiglele de pe acoperiș 30 de denari, pentru renovarea gardului 19 denari și alți 150 de denari pentru meșterii lemnari – ba nu, șterge furios cu pana ultimele cifre, să rămână doar 100, pedeapsă pentru vorbele spurcate risipite peste tot și pentru purtarea lor deșănțată.

Cu banii economisiți astfel, se gândește că mai bine ar porni o fundație care să-i ajute pe studenții săraci să studieze la universitățile din Cracovia sau Wittenberg, să-i înduplece și pe alții să sporească acest fond de ajutorare și să nu uite să treacă în regis-

tru – de la văduva consilierului Paulus 100 de florini, de la consilierul Michael Linzig 100 de ducați, de la Ana, fiica preotului din Wermesch, 100 de florini, de la Katharina, soția preotului din Mettersdorf, 150 de florini, de la văduva consilierului Hellner 191 de florini – iar tinerii învățăcei să făgăduiască negreșit că vor sluji după absolvire în cetate, în târgul lor, în biserică sau în școală și că vor înapoia sumele primite din partea fundației, astfel încât și alții, dacă-i împinge sufletul spre învățătură, să poată studia.

Rămâne preotul cufundat în socoteli, chircit pe scăunel, sub lumina lumânării îngălbenite de uleiuri și praf, pe când tu îți desprinzi trupul înalt și puternic de stâlpul de piatră care străjuiește intrarea în catedrală și poftești să mai urci o dată în turnul cel mare, astfel încât, din balcon, ochii să-ți poarte privirile spre înalturi, printre stelele care sclipesc și luminează roșiatic, tot încercând să se întoarcă de pe-o parte pe alta – stelele pe care le scotocește aproape în fiecare noapte și Margareta, fiica judelui Thomas Werner, în cămașa aceea albă de stafie, pe care o întrezărești uneori agățată de zăbrelele ferestrei, închipuindu-și că și-ar putea găsi acolo ursitul – cum și muierile singure din cetate își închipuie, atunci când se opresc noaptea în pragul catedralei, așteptând cu ceai cald sau mied, gata să-l împartă cu meșterii artiști care ne fac cetatea atât de frumoasă și catedrala atât

de falnică, încât devine limpede – atunci când predicatori nu vor mai fi înăuntru să înalțe șoapte stăruitoare spre cer, vor rosti coloanele rugăciuni în loc. Atunci când preoții vor tăcea, se vor apuca pietrele să mărturisească.

De-acum poate să vină și episcopul să-și slujească odată Sfânta Liturghie și să sfințească întreaga construcție, căci tu, dezlipindu-ți ușor degetele de balustrada de piatră a balconului, ești pregătit de zbor, doar o clipă te mai întrebi, înainte – dacă numele lui este înalt, restul cum poate fi și cine știe dacă sufletele din purgatoriu doresc într-adevăr să fie smulse afară sau cine se va găsi să cresteze, pe stâlpul porții care străjuiește intrarea în catedrală, o linie adâncă în piatră și pentru tine.

De-acum și tu, mare și îndeajuns de puternic fiind, poți să învălui catedrala într-un abur sfânt și, suflând peste ea, în zbor, s-o aduci negreșit la viață, doar ca s-o urmărești apoi cu priviri încețoșate, zdrobit într-o baltă de sânge fără sens, cum își strânge poalele aproape cu brațe lungi, gata să-ți întoarcă spatele, și, aruncându-ți peste umărul pietros un surâs, o ultimă privire trufașă care străpunge aerul uscat, să-și ia picioarele-n spinare și să părăsească pentru totdeauna această cetate uitată de rege și